

ONDERWIJSVISITATIE

Interieurvormgeving en meubelontwerp

Een onderzoek naar de kwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Interieurvormgeving en de bachelor-na-bacheloropleiding Meubelontwerp aan de Vlaamse hogescholen

V L H O R A

Vlaamse Hogescholenraad

14 juni 2011

De onderwijsvisitatie Interieurvormgeving en meubelontwerp

Ravensteingalerij 27, bus 3
1000 Brussel
tel.: 02 211 41 90
info@vlhora.be

Exemplaren van dit rapport kunnen tegen betaling verkregen worden
op het VLHORA-secretariaat.

Het rapport is ook elektronisch beschikbaar op
<http://www.vlhora.be> > evaluatieorgaan > visitatierapporten > huidige visitatieronde

Wettelijk depot: D/2011/8696/17

voorwoord

De visitatiecommissie brengt met dit rapport verslag uit over haar oordelen en de daaraan ten grondslag liggende motivering, conclusies en aanbevelingen die resulteren uit het onderzoek dat zij heeft verricht naar de onderwijskwaliteit van de professioneel gerichte bacheloropleiding Interieurvormgeving en de bachelor-na-bacheloropleiding Meubelontwerp in Vlaanderen.

De visitatiecommissie heeft hierbij de visitatieprocedure *Handleiding Onderwijsvisitaties VLIR|VLHORA, september 2008* gevolgd, waarbij zij niet enkel aanbevelingen en suggesties formuleert in het kader van de continue kwaliteitsverbetering van het hoger onderwijs, maar ook een oordeel geeft in het kader van de accreditatie van de opleiding.

De visitatie en dit rapport passen in de werkzaamheden van de hogescholen en van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) met betrekking tot de kwaliteitszorg van het hogescholenonderwijs, zoals bepaald in artikel 93 van decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs.

Met dit rapport wordt de bredere samenleving geïnformeerd over de wijze waarop de hogescholen en meer bepaald de betrokken opleiding omgaat met de kwaliteit van haar onderwijs. Toch is het rapport in de eerste plaats bedoeld voor de hogeschool die de opleiding aanbiedt. Op basis van de bevindingen van het rapport kan de hogeschool nu en in de nabije toekomst actie nemen om de kwaliteit van het onderwijs in de opleiding te handhaven en verder te verbeteren. De lezer moet er zich echter terdege bewust van zijn dat het rapport slechts een momentopname biedt van het onderwijs in de opleiding en dat de rapportering van de visitatiecommissie slechts één fase is in het proces van kwaliteitszorg.

De VLHORA dankt allen die meegewerkt hebben aan het welslagen van dit proces van zelfevaluatie en visitatie. De visitatie was niet mogelijk geweest zonder de inzet van al wie binnen de hogescholen betrokken was bij de voorbereiding en de uitvoering ervan. Tevens is de VLHORA dank verschuldigd aan de voorzitter, de leden en de secretarissen van de visitatiecommissie voor de betrokkenheid en deskundige inzet waarmee zij hun opdracht hebben uitgevoerd.

Marc Vandewalle
secretaris-generaal

Bert Hoogewijs
voorzitter

Hoofdstuk 4 Opleidingsrapporten Interieurvormgeving

Hogeschool Gent

Algemene toelichting bij de professioneel gerichte bacheloropleiding Interieurvormgeving aan de Hogeschool Gent

De opleiding Interieurvormgeving wordt georganiseerd door de Hogeschool Gent.

De hogeschool is lid van de associatie Universiteit Gent.

De opleiding wordt aangeboden door het departement Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK). Naast de opleiding interieurvormgeving worden ook nog de masteropleidingen beeldende kunsten en audiovisuele kunsten en specifieke lerarenopleidingen aangeboden. De opleiding gaat door op de campus te Gent.

De Gentse Academie werd in 1751 opgericht. Vanaf 1770 zouden er loontrekkende professoren werken en werd een beleidsstructuur ingericht. In 1771 werd de titel 'koninklijk' toegekend aan de Academie door keizerin Maria Theresia, op verzoek van Karel van Lotharingen. In de 19^e en 20^e eeuw werd het KASK verder uitgebouwd. De opleiding binnenhuisarchitectuur deed haar intrede in 1945. In 1970 word de afdeling binnenhuisarchitectuur losgekoppeld van de Academie en ondergebracht in het Stedelijk Hoger Instituut voor Architectuur en Stedenbouw. In 1994 werd de opleiding Binnenhuisarchitectuur omgevormd tot de huidige opleiding interieurvormgeving. In 1995 zou de opleiding, die ondertussen terug onder het KASK was ondergebracht, fuseren met andere instellingen tot de huidige Hogeschool Gent.

In het academiejaar 2008-2009 studeerden 206 studenten in de opleiding.

Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding

Facet 1.1 Niveau en oriëntatie van de professioneel gerichte bachelor

Beoordelingscriteria:

De opleidingsdoelstellingen zijn erop gericht de student te brengen tot:

- het beheersen van algemene competenties als denk- en redeneervaardigheid, het verwerven en verwerken van informatie, het vermogen tot kritische reflectie en projectmatig werken, creativiteit, het kunnen uitvoeren van eenvoudige leidinggevende taken, het vermogen tot communiceren van informatie, ideeën, problemen en oplossingen, zowel aan specialisten als aan leken, en een ingesteldheid tot levenslang leren;
- het beheersen van algemene beroepsgerichte competenties als teamgericht kunnen werken, oplossingsgericht kunnen werken in de zin van het zelfstandig kunnen definiëren en analyseren van complexe probleemsituaties in de beroepspraktijk, en het kunnen ontwikkelen en toepassen van zinvolle oplossingsstrategieën, en het besef van maatschappelijke verantwoordelijkheid samenhangend met de beroepspraktijk;
- het beheersen van beroepsspecifieke competenties op het niveau van een beginnende beroepsbeoefenaar.

Het oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De missie van de Hogeschool Gent is het vertrekpunt voor het uitwerken van de visie van de opleidingen. De commissie kon vaststellen dat hierin het nastreven en handhaven van excellentie, competenties en de bevordering van een kritische, creatieve en open maatschappij, centraal staan. De vier essentiële activiteiten van de hogeschool, het departement KASK en de opleiding zijn daarbij onderwijs, onderzoek, dienstverlening en beoefening van de kunsten.

De actuele visie en de doelstelling van de opleiding Interieurvormgeving zijn het gevolg van een historisch groeiproces, en zijn nauw verbonden met die van het departement waaronder de opleiding ressorteert. De commissie is van mening dat de context van het KASK een positieve invloed heeft op de opleiding, omdat de verwevenheid met andere opleidingen de horizon van de studenten kan verbreden. In 1997 werden binnen de visie van het departement vier klemtonen gelegd, waarop de opleiding Interieurvormgeving binnen de hogeschool werd opgericht. In 2003 werden de visie en de doelstelling van de bacheloropleiding geherformuleerd. Op basis van de al bestaande visies en programma's, het Structuurdecreet, de beroeps- en opleidingsprofielen en een concurrentie- en marktanalyse formuleerde de voorzitter van de opleidingscommissie een voorstel van opleidingsdoelstellingen. Dit voorstel werd besproken met lectoren en studenten, en vertaald naar een programma. Daarnaast werkte de opleiding competentieomschrijvingen, een visietekst en een beschrijving van het curriculum uit. Al deze teksten werden voorgelegd aan een resonantiecommissie, die een advies formuleerde. Deze elementen werden via de opleidingscommissie, diverse deelwerkgroepen en de departementsraad verwerkt. Met behulp van een onderwijsinnovator werd een kruistabel tussen competenties en opleidingsonderdelen ontwikkeld, en werden tekorten aangevuld. Deze competentielijst werd verder geanalyseerd en geoptimaliseerd. In 2005 werden de nieuwe doelstellingen gefinaliseerd.

De commissie kon tijdens de gesprekken vaststellen dat de opleiding de voorbije jaren grondig heeft nagedacht over haar doelstellingen en de oriëntering van de opleiding. Jaarlijks worden de doelstellingen bijgewerkt volgens de gedetecteerde noden en geformaliseerd via goedkeuring in de departementsraad.

De commissie kon uit de gesprekken en de documenten opmaken dat de visie van de opleiding gestoeld is op het feit dat haar afgestudeerden voldoende professioneel moeten kunnen functioneren in bedrijven die opereren binnen de disciplines interieur, architectuur en design. De opleiding wil een meerwaarde creëren door de nadruk

te leggen op het inlevingsvermogen van de vormgever tijdens het creatieve proces, van idee tot advies. De interieurvormgever moet volgens de opleiding de schakel zijn tussen de ontwerper en de andere actoren in het werkveld. Hij moet een idee verder uitwerken op conceptueel, technisch en constructief vlak. De opleiding simuleert daarbij zo veel mogelijk werkelijke werkingsgebieden. Een brede kennis van de cultuurhistorische context, een gedegen technische kennis en een attitude van levenslang leren, zijn daarbij volgens de opleiding onontbeerlijke pijlers.

De opleiding tracht deze visie, naast de vertaling ervan naar doelstellingen en een programma, ook te gebruiken als basis voor de uitwerking van het beleid op het vlak van personeel, infrastructuur, onderzoek, maatschappelijke dienstverlening en de omgang met alumni en werkveld. In het academiejaar 2007-2008 is een werkgroep opgericht die specifiek gericht is op het aftoetsen van de visie. Op die manier wil de opleiding sneller kunnen inspelen op ontwikkelingen in het werkveld.

Vanuit de visie werden doelstellingen en een programma uitgewerkt. De opleiding is daarbij expliciet gericht op competentiegericht leren, een duidelijke afstemming op de realiteit en de praktijk, respect voor de autonomie en de persoonlijkheid van de student om hem maximaal tot ontplooiing te laten komen en een brede inzetbaarheid in het werkveld. De opleiding wil daarbij de studenten een grondige theoretische onderbouw meegeven. Op deze basis werkt zij dan thematisch diverse problematieken uit, waarbij rekening wordt gehouden met een stijgende complexiteit. Om deze doelstellingen te bereiken, heeft de opleiding een oplisting gemaakt van de nodige competenties.

Qua algemene en beroepsgerichte competenties heeft de opleiding zich gebaseerd op de competenties van het Structuurdecreet, en die heeft zij verder vertaald naar de eigen opleiding.

Op basis van de geformuleerde competenties definieerde de opleiding twaalf eindkwalificaties voor de professionele bachelor Interieurvormgeving. De bachelor Interieurvormgeving moet:

- een uitvoeringsdossier kunnen opstellen,
- een project passend, origineel en ergonomisch kunnen laten functioneren op het vlak van ruimtelijkheid, design, materiaalgebruik en bouwtechniek,
- kunnen inschatten wat de gevolgen zijn van een ingreep op bestaande constructies,
- een ontwerp bureau kunnen organiseren,
- voldoende boekhoudkundige kwaliteiten bezitten om een eigen praktijk op te starten,
- een actualiteit cultuurhistorisch kunnen situeren,
- een professionele portfolio kunnen opstellen over ten minste één deelaspect van het beroepenveld,
- een adequaat organigram kunnen maken van complexe leefsituaties,
- de meest voorkomende hedendaagse digitale communicatietechnieken kunnen gebruiken,
- een ontwerp dossier kunnen expliciteren aan een neutrale externe beoordelingsgroep,
- zich klantgericht kunnen opstellen zonder de essentie van het ontwerp uit het oog te verliezen,
- een visie ontwikkelen over interieurarchitectuur.

De doelstellingen van de opleiding worden op diverse manieren bekendgemaakt. Ze zijn te raadplegen op de website van het departement en via Dokeos, en worden op infodagen aan abiturienten toegelicht door lectoren en de studietrajectbegeleider. Tijdens de lessen en permanente evaluatievormen wordt de visie, mee aan de hand van de ECTS-fiches, verder toegelicht.

De commissie is van mening dat de opleiding haar communicatie en profilering nog kan versterken, en hoopt dat zij daarvoor voldoende steun zal krijgen van het departement.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 1.2 Domeinspecifieke eisen

Beoordelingscriteria:

- De doelstellingen van de opleiding (uitgedrukt in eindkwalificaties van de student) sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en het relevante beroepenveld gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroeps- of kunstpraktijk). Ze zijn, in het geval van gereguleerde beroepen, in overeenstemming met de reglementering of regelgeving ter zake.
- Voor professioneel gerichte bacheloropleidingen zijn de eindkwalificaties getoetst bij het relevante beroepenveld.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding heeft voor het formuleren van haar beroepsspecifieke competenties en haar opleidingsdoelen gebruikgemaakt van diverse (inter)nationale teksten. In eerste instantie heeft men zich gebaseerd op het Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en de Dublin-descriptoren. Daarnaast heeft men ook de beroeps- en de opleidingsprofielen van de VLOR geïntegreerd, en heeft men een analyse gemaakt van de vacatures op de site van de VDAB. Internationaal heeft men zich vooral gebaseerd op het *tuning*-document 'Design Education' van 2007 en het document 'Tuning fine art – The tuning template for Fine Art Higher Education in Europe' uit 2006.

De commissie kon tijdens de gesprekken met de lectoren vaststellen dat de opleiding zich bewust is van zijn professionele karakter en bachelors wil afleveren die onmiddellijk en breed inzetbaar zijn in het werkveld. De inbedding in een kunstendepartement biedt op dit vlak voordelen op het gebied van het programma, de onderwijsvormen en het pedagogisch-didactisch concept van de opleiding. Vanuit deze achtergrond streeft men ernaar om de studenten op te leiden tot 'creatieve schakel' in het ontwerp- en uitvoeringsproces, met aandacht voor het werken in realistische werksituaties.

De beroepsspecifieke competenties die de opleiding wil bijbrengen zijn opgedeeld in vijf clusters.

De eerste cluster is gericht op het ontwerpen. Hierbij worden de competenties verworven die nodig zijn voor het ontwerpproces en de uitvoering ervan. De tweede betreft competenties voor analyse, observatie en expressie. Deze cluster wil de studenten confronteren met de werking van beeldvorming. Ten derde is er de cluster theoretische en praktische onderbouw van het ontwerpen. In deze cluster krijgt de student competenties aangeboden die ondersteunend zijn aan het ontwerpproces. Als vierde cluster geeft de opleiding aan de student competenties mee op het vlak van verbale, schriftelijke en beeldende communicatie. Tot slot wil de opleiding in een laatste cluster ook competenties meegeven die gericht zijn op het werkveld.

Deze vijf clusters werden door de opleiding gedetailleerd uitgewerkt in deelcompetenties en uiteindelijk vertaald in eindkwalificaties voor de professionele bachelor Interieurvormgeving. De commissie kon uit de gesprekken met het werkveld, de studenten en de alumni opmaken dat deze doelgroepen positief staan ten opzichte van de gemaakte keuzes.

De opleiding baseerde zich voor het uitwerken van deze competentie(cluster)s niet alleen op bovengenoemde teksten, maar stemde deze ook af op de noden van de arbeidsmarkt en de visie van binnen- en buitenlandse vakgenoten. Het werkveld bevestigde dit tijdens de gesprekken. In dit opzicht nodigde de opleiding diverse vertegenwoordigers van het werkveld uit om haar bij te staan bij de BaMa-hervorming. De opleiding rekent ook expliciet op de bijdrage van het beroepenveld – onder meer door stagebegeleiding en deelname aan jury's – om de doelstellingen te realiseren en actualiseren.

De commissie kon uit de aanwezige documenten afleiden dat de opleiding zichzelf heeft vergeleken met andere Vlaamse hogescholen, en dat zij hiermee ook samenwerkt. Het departementshoofd vergadert met de departementshoofden van andere hogescholen in het Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK). Dit orgaan

bespreekt aspecten als instroom, doorstroom, uitstroom, profilering, accreditatie, academisering en humanresourcesmanagement. Het departementshoofd is bovendien actief als lid van de expertisegroep die de rationalisering van het hoger onderwijs onderzoekt, en speelde een actieve rol in het ontwikkelen van de visie op academisering van het hoger kunstonderwijs.

Alle besproken elementen van deze initiatieven worden geagendeerd op de departementsraad en/of in de opleidingscommissie, en beïnvloeden zo de doelstellingen en het beleid van de opleiding.

Volgens de opleiding is haar unieke invalshoek de gerichtheid op de individuele artistieke ontplooiing van de studenten, waarbij de lectoren fungeren als persoonlijke coach. In het programma focust de opleiding sterk op verblijfsfuncties en objecten. De opleiding kiest daarbij ook voor een hoog realiteitsgehalte, een brede basisopleiding en sterke communicatievaardigheden. De opleiding wil de studenten ook bewust maken van de randgebieden van interieurvormgeving, maar kiest ervoor die niet sterk uit te diepen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	goed
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 2 Programma

Facet 2.1 Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma

Beoordelingscriteria:

- Het programma is een adequate concretisering van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.
- De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma.
- De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Bij aanvang van het programma gaat de opleiding ervan uit dat geen enkele student voorkennis heeft van het vakgebied. Het programma van de opleiding Interieurvormgeving evolueert naar een meer studentgeoriënteerde leeromgeving. De aanpak van de opleiding is daarbij gebaseerd op *'just-in-time learning'*, probleem- en actiegestuurd onderwijs. Het programma laat 'multidisciplinariteit' toe en levert polyvalente afgestudeerden af.

De commissie kon uit de gesprekken afleiden dat de doelstellingen van de opleiding volgens een duidelijke procedure werden vertaald in een programma. De opleidingscommissie maakte een eerste programma op basis van de doelstellingen, de vooropgestelde normen qua opleidingsonderdelen, de verdeling van de studiepunten, flexibele leertrajecten en de eisen van het werkveld. Op basis van dit programma ontwierp elke titularis in overleg de studiefiche van zijn opleidingsonderdeel. Het programma werd formeel en informeel afgetoetst bij studenten, alumni en het werkveld. Jaarlijks werd het programma herbekeken op basis van de opgedane ervaringen en de evaluaties.

Het programma is opgebouwd rond twaalf opleidingsonderdelen per bachelorjaar.

De commissie kon in het programma van de opleiding Interieurvormgeving vier grote luiken onderscheiden: de atelierwerking, de randgebieden van interieurvormgeving, de theoretische en praktische omkadering, en het werkveld.

In het eerste luik wil de opleiding de student bekend maken met alle aspecten van het ontwerpproces. In het eerste jaar leert de student eenvoudige ontwerpcompetenties aan de hand van het thema 'initiatie en analyse van wonen op één niveau'. In het tweede jaar neemt de complexiteit toe, en wordt de student geconfronteerd met het thema 'wonen op meerdere niveaus en herbestemming'. Er gaat in dit jaar een grotere aandacht naar conceptonderzoek, detaillering en omgevingsontwerp. In het derde jaar worden woonfuncties onderzocht, en verhogen de schaal en de complexiteit van de projecten. Voor wat het tweede luik betreft, zijn opleidingsonderdelen met betrekking tot design, meubel- en productontwerp opgenomen in het programma, en maakt de student ook kennis met de ontwerpmethodes die eigen zijn aan deze disciplines.

Voor een goed begrip van al deze elementen zorgt de opleiding voor een aantal ondersteunende theoretische en praktische vakken, waarbij doorheen de jaren een groeiende moeilijkheidsgraad is waar te nemen. In deze vakken leren de studenten problemen geïntegreerd aan te pakken, en krijgen zij een bredere kijk op het werkveld en de diversiteit aan antwoorden op een vraagstelling. In het vierde luik biedt de opleiding opleidingsonderdelen aan die de student voorbereiden op een specifiek element uit de beroepspraktijk. Op het einde van het derde jaar moet de student op basis hiervan in staat zijn een eigen zaak op te starten of een ontwerp bureau te organiseren. Binnen dit luik kan de student kiezen om zich te verdiepen in een specifiek onderwerp: organisatiemanagement, tijdelijke installaties, design of decoratie en renovatie.

Binnen het programma wordt heel wat aandacht geschonken aan disciplineoverschrijdende elementen in het curriculum. De opleiding kan, zo stelde de commissie vast, op dit vlak een meerwaarde realiseren door het aanbod van andere kunstopleidingen binnen het departement KASK en op dezelfde campus. Dit weerspiegelt zich in het aanbod van keuzeopleidingsonderdelen en de grote variëteit aan disciplines binnen het personeel, de vakgroepen, het PWO en dienstverlenende projecten. Ook in de project- en reisweek wordt de student geconfronteerd met andere disciplines.

Gegeven de brede waaier aan beroepsmogelijkheden tracht de opleiding het niveau en de inhoud van de opleiding hierop af te stellen. Studenten worden tijdens de opleiding met zo veel mogelijk aanverwante gebieden geconfronteerd, en krijgen een brede basis mee ter ondersteuning van het ontwerpproces.

De commissie kon tijdens het bezoek opmerken dat de opleiding zichzelf heeft vergeleken met diverse binnen- en buitenlandse opleidingen. Dit gebeurde op basis van persoonlijke contacten en informatie die beschikbaar is op internet. In diverse opleidingsonderdelen is een duidelijke internationale gerichtheid waar te nemen. Zowel de opdrachten, de studiefiches als de gebruikte literatuur(lijsten) verwijzen naar de internationale context waarbinnen de studenten werken. Tijdens de jaarlijkse studiereis worden tentoonstellingen en bedrijven bezocht in het buitenland. Tijdens workshops, docentenuitwisselingen en bezoeken aan studenten in het buitenland tracht de opleiding eveneens relevante informatie te verzamelen. Ook het lidmaatschap van de *European League of the Institutes of the Art* (ELIA) maakt de internationale gerichtheid van de opleiding duidelijk.

Binnen de opleiding is ook te merken dat de opleiding rekening houdt met recente onderwijsontwikkelingen. De voorbije jaren leverde de opleiding aanzienlijke inspanningen voor de integratie van het elektronische leerplatform in de opleiding. Bij de opmaak van het programma werd rekening gehouden met flexibele leertrajecten, het gebruik van actuele software en nieuwe onderwijsvormen als projectonderwijs.

Wijzigingen van studiefiches en het programma zijn elk jaar mogelijk. Voorstellen hiervoor komen aan bod op vergaderingen van de opleidingscommissie. De opleiding krijgt hiervoor ondersteuning van de stafmedewerker van de sector Onderwijs van de hogeschool. De departementsraad moet alle wijzigingen goedkeuren. De praktische afhandeling van programmawijzigingen is onderhevig aan een vaste administratieve procedure. De opleiding betreft zowel het werkveld, studenten, alumni als het onderwijzende personeel bij wijzigingen van het curriculum.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.2 Eisen professionele gerichtheid van het programma

Beoordelingscriteria:

- Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroeps- of kunstpraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk, de kunstpraktijk en/of (toegepast) onderzoek.
- Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.
- Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroeps- of artistieke vaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding participeert, naar aanleiding van recente onderwijsontwikkelingen, in projectmatig wetenschappelijk onderzoek. Binnen de hogeschool wordt dit ondersteund door de dienst Onderzoek & Dienstverlening, de onderzoeksraad en de dienst Kwaliteitszorg. De opleiding wordt begeleid door PWO-adviseurs. De opleiding participeert in onderzoek om de aansluiting met het werkveld te verstevigen. De opleiding is betrokken bij drie onderzoeksprojecten: 'Materialen – toegepast in design en interieur', 'Kindvriendelijk ziekenhuis: het belang van interieurvormgeving en kunst in de ziekenhuisbeleving van kinderen' en 'Meubelwijzer'. De commissie staat positief tegenover deze initiatieven.

In het programma van de opleiding is een duidelijke leerlijn met betrekking tot het verwerven van vakkennis waar te nemen. Dit is te merken aan de groeiende complexiteit van het ontwerpproces doorheen de opleiding. Ook vaardigheden en attitudes worden gradueel opgebouwd. Waar mogelijk worden in dit kader ook werk- of werkplaatsbezoeken geprogrammeerd. De opleiding levert inspanningen om de resultaten van de eigen onderzoeksprojecten te gebruiken in het onderwijs.

De commissie kon uit de documenten en de gesprekken opmaken dat de opleiding de nadruk legt op realiteitszin, en dat ze zoekt naar leersituaties die de reële werksituatie benaderen. De commissie stelt in dit verband ook het contact tussen de studenten en reële klanten op prijs, maar vraagt om een duidelijke en transparante positionering als onderwijsinstelling ten aanzien van de markt.

Bij de opmaak van opdrachten tracht de opleiding simulaties te gebruiken van mogelijke gebeurtenissen in het werkveld. De opleiding is op die manier erg realiteitsgericht. Daarnaast maakt zij ook, waar mogelijk, gebruik van externe jury's. Dit brengt studenten niet alleen mondelinge vaardigheden bij, maar confronteert hen ook met een van de belangrijkste elementen uit hun latere beroepsleven. Studenten worden hierbij ook toegelaten tot verdedigingen van hun medestudenten. Ze krijgen ook geregeld groepsopdrachten, waarbij zij overleg moeten plegen en verslag moeten uitbrengen van hun vorderingen. Op deze manier wil de opleiding overlegvergaderingen in bedrijven of met cliënten simuleren.

De commissie kon tijdens de gesprekken echter vaststellen dat de communicatievaardigheden van de studenten een aandachtspunt zijn voor de opleiding.

Studenten kunnen hierbij diverse rollen (opdrachtgever, lid van het ontwerpteam...) aannemen, en worden zo gedwongen kritisch naar hun eigen werk te kijken. Bij al deze oefeningen legt de opleiding de nadruk op het gebruik van de juiste vakterminologie.

In het programma is ruimte voorzien voor aansluiting met het werkveld, door het gebruik van gastsprekers, het organiseren van plaatsbezoeken, deelname aan dienstverleningsprojecten enzovoort. De opleiding en haar studenten participeren geregeld aan wedstrijden, werken samen met bedrijven en beroepsverenigingen, en nemen deel aan beurzen. Ook op deze manier is er een aansluiting met het werkveld.

De commissie kon vaststellen dat de opleiding inspanningen levert om recente ontwikkelingen in het vakgebied zo veel mogelijk op te nemen in de opleidingsonderdelen. Er is de jongste jaren een grote aandacht voor de digitale werkomgeving te merken binnen de opleiding. Zij merkte in het werkveld ook een enorme productdiversificatie op door de ontwikkeling van innovatieve materialen. Op dit vlak doet de opleiding onderzoek en doet zij een beroep op actuele databanken. Binnen het experimenteel ontwerpen is volgens de opleiding een groeiende aandacht voor 'sensoriële beleving' te merken. De opleiding tracht de studenten hiermee te confronteren door het bezoeken van tentoonstellingen en beurzen.

Binnen de opleiding is een stage voorzien van 9 studiepunten. Vanaf 2009-2010 is dit uitgebreid naar 12 studiepunten. In de stage moet de student aantonen dat hij de nodige competenties verworven heeft om in te stappen in het werkveld. De student kan zelfstandig een stageplaats kiezen binnen het werkgebied waarin hij wil werken, en legt daarvoor zelf de nodige contacten. De opleiding moet de stageplaats wel goedkeuren. Een aantal kerncompetenties dat in de stage aan bod komt, zijn: zelfstandig kunnen werken, stressbestendig zijn en doorzetten, en flexibiliteit. Men verwacht van de studenten dat zij de aangeleerde beroepsspecifieke competenties kunnen vertalen naar een reële werksituatie. Ter ondersteuning van de stage worden de studenten

vanaf het tweede semester in het tweede jaar geïnformeerd en krijgen zij een stagevademeccum met alle informatie. Tijdens de stage kan de student een beroep doen op de stagecoördinator en de stagebegeleider van de school.

Naast de stage moeten de studenten ook een eindwerk afleveren. Het eindwerk heeft een omvang van 15 studiepunten. Voor zijn afstudeerproject kan de student kiezen uit diverse ontwerpprojecten en locaties. In het eerste semester van het derde jaar ontvangen de studenten een opdrachtenbundel waarin vier opdrachten zijn geformuleerd. Elke opdracht die de student kan kiezen, heeft eenzelfde moeilijkheidsgraad, aangepast aan het verwachte niveau. In deze opdracht komt het klassieke ontwerpproces in zijn geheel aan bod. De kerncompetenties hierbij zijn: de functies van een ruimte kunnen analyseren, onderscheiden en in onderlinge samenhang kunnen ontwerpen volgens de ergonomische normen naar een vooropgesteld thema en programma; een ontwerp verbaal kunnen toelichten, met een correct gebruik van het vakjargon; en kennis hebben van de hedendaagse interieurvormgeving, en daar een persoonlijk en kritisch standpunt over kunnen innemen. Studenten worden tijdens dit proces individueel begeleid. Zij kunnen bij alle docenten terecht voor ondersteuning.

De opleiding participeert aan projecten van maatschappelijke dienstverlening in het kader van bachelorproeven en keuzeateliers. Studenten worden zo geconfronteerd met echte opdrachten. Ook diverse vakorganisaties schakelen de opleiding in voor het realiseren van projecten. Veel docenten zijn daarenboven lid van vakverenigingen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.3 Samenhang van het programma

Beoordelingscriterium:

- Studenten volgen een inhoudelijk samenhangend opleidingsprogramma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie kon uit de aanwezige documenten opmaken dat er in de opleiding duidelijk een progressieve overgang is van eenvoudig naar complex. In het eerste jaar van het modeltraject worden basiscompetenties aangereikt waarop de opleidingsonderdelen van de volgende jaren zijn gebaseerd. Alle opleidingsonderdelen worden binnen één semester afgewerkt. Door het werken met competentieclusters verkrijgt men een samenhang over de verschillende semesters en jaren. Vanaf het tweede semester is in het programma een onderzoekscomponent aanwezig, waardoor de opleiding bij lopende onderzoeksprojecten kan betrokken worden. Dat heeft een wederzijdse positieve invloed, zowel op het onderwijs als op het onderzoek van de opleiding. In het tweede jaar van het modeltraject diept men de verschillende opleidingsonderdelen verder uit, en ligt er al een grotere focus op de integratie van de diverse onderdelen van het ontwerpproces en detaillering. In het tweede semester van dit jaar wordt ook aandacht geschonken aan de context van het ontwerp. In het derde jaar ligt de focus op schaal, complexiteit en werkveldgebonden aspecten.

De opleiding heeft het programma thematisch uitgewerkt. In de eerste en tweede semester werken de studenten respectievelijk rond initiatie en analyse, en inrichten op één niveau. In het derde en vierde semester wordt er gewerkt rond verticale circulatie en herbestemming. De thema's van het vijfde en zesde semester zijn publieke

ruimte en het afstudeerproject. Deze thema's vormen de leidraad voor de inhoud van de opleidingsonderdelen in deze semesters. Dit maakt een grotere interactie tussen de theorie mogelijk. Voor een aantal opleidingsonderdelen zijn volgtijdelijkheidscriteria geformuleerd.

De studenten van de opleiding Interieurvormgeving kunnen binnen hun opleiding een aantal eigen accenten leggen. De commissie kon over het algemeen vaststellen dat studenten veel vrijheid genieten om zichzelf te ontplooiën.

Binnen het programma heeft de opleiding mogelijkheden voorzien om voor 7 studiepunten een keuze te maken uit 4 keuzeateliers. In het derde jaar kunnen de studenten kiezen of zij een atelier over design, decoratie en renovatie, tijdelijke installaties of organisatiemanagement volgen. In het derde jaar kunnen zij voor 3 bijkomende studiepunten ook zelf een theoretisch opleidingsonderdeel kiezen. Hiervoor hebben zij de keuze uit 'Studium Generale', KASK-lezingen en actuele architectuur. Ook binnen opdrachten zoals de bachelorproef kunnen studenten eigen accenten leggen, door een onderwerp te kiezen dat hen aanspreekt.

De commissie kon uit de gesprekken en de documenten opmaken dat de opleiding in de toekomst meer ruimte wil maken voor keuzemogelijkheden binnen het programma. De huidige programmahervorming voorziet een bijkomende keuze tussen meubelontwerp en *environmental design* in het vierde semester, en een keuzepakket van 9 studiepunten waarmee de student zijn bachelorproject breder kan omkaderen. De commissie kon vaststellen dat de studenten ook de juiste begeleiding en feedback krijgen om hun eigen accenten te realiseren.

De commissie kon uit de aanwezige documenten opmaken dat studenten de opleiding ook kunnen volgen met een deeltijds modeltraject of een geïndividualiseerd traject. Het deeltijdse traject maakt een spreiding van de studies over een langere termijn mogelijk. Bij de samenstelling van de deeltrajecten werd zowel de volgtijdelijkheid als de logica achter het basisprogramma behouden. Individuele trajecten worden uitgestippeld op basis van eerder verworven competenties (EVC) en elders verworven kwalificaties (EVK). Ook bij deze individuele trajecten worden de opbouw van eenvoudig naar complex, de volgtijdelijkheid en de thematische gerichtheid in de mate van het mogelijke gerespecteerd.

Studenten van de opleiding Interieurvormgeving kunnen ook opleidingsonderdelen volgen binnen de Associatie UGent. Hiervoor zijn duidelijke procedures aanwezig. In het derde jaar van het curriculum kunnen hierdoor uitwisselingen en samenwerking met andere opleidingen en instellingen plaatsvinden in het kader van de bachelorproef. Een internationale Erasmus-uitwisseling behoort eveneens tot de mogelijkheden. In de recente programmahervorming is bovendien ruimte voorzien om in het kader van opleidingsoverschrijdende projecten samen te werken met de opleidingen toegepaste architectuur van de Hogeschool West-Vlaanderen en de opleiding landschaps- en tuinarchitectuur binnen de eigen hogeschool.

De opleiding werkte actief mee aan het ontwikkelen van schakelprogramma's naar de opleidingen Grafisch ontwerp, Multimediale vormgeving en Interieurarchitectuur. Op deze manier kunnen studenten vlot een bijkomend diploma behalen.

De commissie kon tijdens de gesprekken vernemen dat de opleiding in de toekomst ook eigen specialisatieopleidingen wil inrichten.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.4 Studieomvang

Beoordelingscriterium:

- De opleiding voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang, bachelor: ten minste 180 studiepunten.

Oordeel van de visitatiecommissie: OK

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De professioneel gerichte bacheloropleiding bestaat uit 3 studiejaar van elk 60 studiepunten. In totaal wordt dus een opleidingsprogramma georganiseerd van 180 studiepunten. De opleiding voldoet hiermee aan de formele eisen met betrekking tot de minimale studieomvang van een professioneel gerichte bachelor.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.5 Studielast

Beoordelingscriteria:

- De werkelijke studietijd wordt getoetst en sluit aan bij de normen vastgesteld krachtens decreet.
- Het programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren, zo veel mogelijk worden weggenomen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding is van mening dat er een grote inspanning wordt gevraagd van de studenten om gedurende het hele academiejaar op geregelde basis te werken. De studenten geven dit ook aan tijdens infomomenten.

De commissie kon uit de gesprekken met de studenten opmaken dat de opleiding informeel de studietijd in de gaten houdt door de continue samenwerking met en begeleiding van studenten in de ateliers. Op die manier kan zij vlug bijsturen wanneer de discrepantie tussen de begrote en effectieve studietijd te groot wordt.

In het academiejaar 2006-2007 werd een studietijdmeting uitgevoerd via retrospectieve tijdschatting. Deze methode werd door de studietrajectbegeleider duidelijk toegelicht. De meting polste niet alleen naar de studielast van alle leereenheden, maar ook naar studeerbaarheid, motivatie, tijd- en prestatie-inschatting. Na de statistische verwerking van de gegevens werden resonantiegesprekken gehouden met studenten om de cijfers beter te kunnen verklaren.

Sinds het academiejaar 2007-2008 werkt de hogeschool met een nieuwe tool. Die is gebaseerd op regelmatige retrospectieve tijdschatting. Elke maand kunnen studenten online hun tijdsbesteding invullen. De respons bleek te laag om relevante gegevens te genereren. In het komende academiejaar wordt het systeem op het niveau van de hogeschool geëvalueerd.

De commissie is van mening dat er op het vlak van studietijdmetingen ruimte voor verbetering is.

De opleiding heeft ondertussen een extra vraag met betrekking tot de studielast toegevoegd aan de algemene studentenbevragingen. In de studentenbevragingen kwamen al aspecten van studiebelasting aan bod. Daaruit is gebleken dat meer dan 30 procent van de studenten ontevreden is over de spreiding van de studiebelasting.

De commissie kon vaststellen dat de opleiding beschikt over cijfermateriaal over de tevredenheid, maar dat de oorzaken nog duidelijker in kaart kunnen worden gebracht.

De opleiding tracht op diverse manieren de studeerbaarheid van het programma te verhogen. Bij de opstelling van het uurrooster tracht men zo veel mogelijk contacturen op elkaar te laten aansluiten, om de studietijd niet te veel te fragmenteren.

Daarnaast kunnen de studenten terecht bij diverse onderwijsondersteunende diensten met betrekking tot studieadvies en -begeleiding. Zij kunnen onder meer ondersteuning krijgen op het vlak van studiemethode, planning, timemanagement, motivatie, concentratie, en het persoonlijk en sociaal functioneren.

Als een student niet alle opgenomen credits heeft behaald, kan hij een individueel traject aanvragen. In specifieke gevallen kunnen studenten speciale examenfaciliteiten aanvragen. Via het elektronische leerplatform tracht de opleiding de communicatie over de opleiding makkelijker te maken.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 2.6 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

Beoordelingscriteria:

- Het didactische concept is in lijn met de doelstellingen.
- De werkvormen sluiten aan bij het didactische concept.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie kon uit de documenten en gesprekken met de opleidingsverantwoordelijken afleiden dat het didactische concept van de opleiding gebaseerd is op zes fundamentele pijlers:

- De student staat als ontwerper en als individu centraal.
- Project- en procesgestuurd onderwijs.
- Integratie van een technische opleiding in het creatieve proces, met oog voor het ontwikkelen van vaardigheden.
- Intense persoonlijke begeleiding in een microsysteem.
- Reflectie.
- Theoretische omkadering.

De commissie kon vaststellen dat deze pijlers duidelijk werden omschreven, zodat ze uitvoerbaar zijn binnen het programma. Het didactische concept vormt de basis waarop de opleiding het leren van de studenten vorm wil geven en waarmee ze hen wil ondersteunen. Deze visie is er ook op gericht om de realisatie van de doelstellingen mogelijk te maken.

De opleidingscommissie is verantwoordelijk voor de aansluiting van de onderwijsvormen bij de diverse opleidingsonderdelen in het programma. In samenspraak met de betrokken lectoren werden deze werkvormen vastgelegd. De gekozen werkvormen zijn terug te vinden in de studiefiches.

De opleiding onderscheidt vier soorten onderwijsvormen: contacturen of hoorcolleges, geleide oefenactiviteiten of practica, werkveldgebonden uren of begeleid zelfstandig leren en zelfstudie. De gebruikte werkvormen doorheen de jaren weerspiegelen het programma, zodat in de loop der jaren een toenemende zelfstandigheid van de student wordt gevraagd.

In de eerste jaren gebruikt men voornamelijk werkvormen die gericht zijn op kennisoverdracht en de ontwikkeling van basisvaardigheden. In het laatste jaar vertrekt men vanuit een actieve en individuele participatie van de student, en wordt veel meer zelfredzaamheid gevraagd.

De commissie kon vaststellen dat de werkvormen en de voorziene uren jaarlijks worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. Tijdens de gesprekken met studenten, alumni en het werkveld kon de commissie vaststellen dat een blijvende aandacht voor onderwijsvernieuwing binnen de opleiding gewenst is, en dat hier meer aandacht mag worden aan besteed.

Per opleidingsonderdeel kunnen één of meerdere werkvormen worden gehanteerd, afhankelijk van de inhoud van het opleidingsonderdeel en het overleg tussen de lectoren. De opleidingscommissie controleert jaarlijks de relatie tussen de competentielijst en de werkvormen, en gaat na of de werkvormen nog actueel zijn.

De commissie kon vaststellen dat binnen de opleiding diverse werkvormen aan bod komen: individueel of projectgebonden projectwerk (met individuele begeleiding), praktijkgebonden initiatie- en oefensessies, hoorcolleges, interactieve groepsdiscussies, practica, lezingen, geleide tentoonstelling- of museabezoeken, samenwerkingsgroepen en zelfstudie. Er kunnen ook gemengde werkvormen ontstaan door de nauwe band tussen de theorie en praktijk in de onderwijsactiviteiten. De commissie is echter van mening dat er meer innovatieve en actuelere werkvormen kunnen worden ingezet.

Jaarlijks organiseert de opleiding de project- of reisweek. Tijdens deze week werkt de opleiding rond praktijksituaties en worden geen theoretische cursussen gegeven. In de projectweek kunnen studenten gedurende een hele lesweek werken rond één project. Men werkt in grotere (jaaroverschrijdende) groepen, waardoor een groter project kan worden aangevat. Deze werkvorm biedt tevens de mogelijkheid om disciplineoverschrijdend te werken, en hij leert studenten in groep werken. Op het einde van deze week kan een tentoonstelling of publicatie gerealiseerd worden. Deze week kan ook worden gebruikt als reisweek. In dit geval worden de criteria voor meerdaagse buitenlandse studiereizen gehanteerd om de pedagogische waarde te garanderen. Op basis van een positieve evaluatie van deze werkvorm heeft de opleiding beslist om vanaf het academiejaar 2009-2010 twee weken te voorzien voor studiereizen en projecten.

Op het vlak van innovatieve werkvormen werkt de opleiding met methodisch ontwerpen, multidisciplinair ontwerpen en logewerk. Daarnaast tracht de opleiding studenten te betrekken bij wetenschappelijk onderzoek, vanwege de specifieke methodieken die hierbij worden gebruikt. Daarnaast neemt de opleiding geregeld deel aan dienstverlenende projecten, waarmee studenten geconfronteerd worden met realistische probleemstellingen.

De commissie staat positief ten opzichte van deze initiatieven, maar vraagt de opleiding voldoende aandacht te besteden aan de deontologie van deze samenwerking.

Ook bij de keuze van de onderwijsmiddelen heeft de opleiding zich laten inspireren door een stijgende zelfstandigheid van de student. De commissie kon vaststellen dat voor alle opleidingsonderdelen, zowel de theoretische als de praktische, een syllabus of handleiding voorzien is en dat die ook steeds digitaal via het elektronische leerplatform worden aangeboden. Zij kon vaststellen dat de kwaliteit van deze middelen voldoen aan haar verwachtingen van onderwijsmiddelen voor een professionele bachelor.

Diverse lectoren maken ter ondersteuning van hun hoorcolleges gebruik van beeldmateriaal en de audiovisuele mogelijkheden van de gebouwen van het departement. Voor het aanleren van software is een computerklas voorzien. In de ateliers kunnen de studenten gebruikmaken van nota's, handboeken, websites, beeldende en audiovisuele middelen, PowerPoint-presentaties, het elektronische leerplatform, gespecialiseerde software, een productieplatform voor de uitvoering van projecten en specifieke materialen om een ontwerp te realiseren. De

opleiding stimuleert de studenten om persoonlijke ontwerpdocsiers bij te houden. Hierbij kunnen zij notitie- en schetsboeken, *moodboards*, collages, presentatietekeningen en *renderings* als hulpmiddel gebruiken.

De voorbije jaren heeft de opleiding inspanningen geleverd om de elektronische leeromgeving intensiever te gaan gebruiken. Hiervoor worden informatiesessies georganiseerd, en is er geregeld overleg tussen de coördinatoren van de elektronische leeromgeving. De opleiding kon uit enquêtes opmaken dat de studenten Dokeos als positief ervaren, en dat de studenten en lectoren er intensief gebruik van maken.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt de opleiding aan om meer aandacht te besteden aan onderwijsvernieuwing, en om meer gevarieerde en innovatieve werkvormen in de opleiding te introduceren.

Facet 2.7 Beoordeling en toetsing

Beoordelingscriterium:

- Door de beoordelingen, toetsingen en examens wordt adequaat en voor studenten inzichtelijk getoetst of de studenten de leerdoelen van (onderdelen van) het programma hebben gerealiseerd.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De evaluatiemethode wordt aan de studenten duidelijk gemaakt via de studiefiches per opleidingsonderdeel en is gekoppeld aan één of meerdere competenties. De beoogde competenties worden getest aan de hand van diverse examenvormen: schriftelijke en/of mondelinge semesterexamens, permanente evaluatie, opdrachten en jury's.

De commissie kon vaststellen dat de gebruikte evaluatievorm aangepast is aan de didactische werkvorm, en dat die door de opleidingscommissie en in overleg met de betrokken lector vastgelegd wordt.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat het onderwijs- en examenreglement van zowel de hogeschool als het departement een duidelijk beoordelings- en toetsingskader bevat voor de praktische organisatie, bevoegdheden en beoordelingen. Als deze reglementen wijzigen, worden alle lectoren hiervan op de hoogte gebracht. Alle lectoren moeten er op basis van dit reglement steeds voor zorgen dat de studiefiches aangeven wat het gewicht is van de verschillende evaluatievormen, wat de verhouding is tussen de leereenheden binnen een opleidingsonderdeel, welke competenties zij toetsen en hoe zij die toetsen. Daarnaast wordt ook verwacht dat de lectoren voorbeelden van examenvragen geven en toelichten, en dat zij duidelijk aangeven welke beoordelingscriteria er worden gehanteerd voor het beoordelen van werkstukken, praktische proeven en jury's. Bij schriftelijke examens moet het maximale aantal punten per vraag worden genoteerd. Bij mondelinge examens moeten de gestelde vragen en het aantal behaalde punten per vraag worden genoteerd. Tijdens het examen of de praktische proef is de lector verplicht aanwezig, om indien nodig toelichting te kunnen geven bij onduidelijkheden.

Binnen de hogeschool worden twee evaluatiesystemen onderscheiden, die eventueel kunnen worden gecombineerd: permanente evaluatie en periodegebonden evaluatie. De keuze voor een van de beide systemen is afhankelijk van de inhoud en het doel van het opleidingsonderdeel. Binnen deze twee systemen zijn diverse evaluatievormen mogelijk: formatief en summatief assessment, mondelinge en schriftelijke examens, project- en procesevaluatie, en evaluatie van stage en eindwerk.

De commissie kon in de studiefiches zien dat er per opleidingsonderdeel een duidelijke puntenverhouding tussen de verschillende evaluatiesystemen wordt vastgelegd en beschreven. Ze kon tijdens het bezoek vaststellen dat voor opleidingsonderdelen die specifiek betrekking hebben op interieurvormgeving, gebruik wordt gemaakt van permanente evaluatie in combinatie met jurering, productevaluatie, procesevaluatie en praktische proeven.

Atelierwerk wordt intersubjectief beoordeeld door verschillende atelierlectoren en eventueel externe juryleden. Tijdens de begeleiding van dit werk wordt aan studenten duidelijk gemaakt waar hun sterke en zwakke punten liggen, en krijgen zij voorbeelden van *good practices* om hen op weg te helpen.

De stagebeoordeling bestaat uit twee delen. Vooreerst staan er punten op het stagerapport. Daarnaast legt de stagebegeleider minstens één stagebezoek af, waarbij hij een gesprek heeft met de stagementor. Op het einde van het gesprek vullen zij samen een evaluatieformulier in, dat gebaseerd is op de vooropgestelde eindcompetenties voor de bachelor Interieurvormgeving.

De evaluatiefiches die gebruikt worden voor de evaluatie van de stage en de praktische opleidingsonderdelen, zijn volgens de commissie een voorbeeld van de richting waarin toetsing en evaluatie moeten evolueren.

Het eindwerk wordt geëvalueerd op zowel het proces als het product, waarop respectievelijk één derde en twee derde van de punten staan. Het proces wordt continu geëvalueerd door de ateliertitularissen. De examenjury van het product bestaat uit vier externe juryleden die actief zijn in het werkveld, de ateliertitularis en een titularis van een voorgaande module. Na de toelichting door de student over zijn project kennen de juryleden punten toe, die de bekwaamheid van de studenten voor het werkveld reflecteren.

Per leerdomein is er formeel overleg tussen de verschillende lectoren met betrekking tot examenvragen. Waar mogelijk worden deze vragen ook over de grenzen van de studie jaren op elkaar afgestemd.

De examencommissie, die verantwoordelijk is voor de deliberatie, wordt voorgezeten door het departementshoofd en is gehouden door strikte procedures die omschreven zijn in het onderwijs- en examenreglement. De opleiding deliberiert studenten op basis van het effectief gevolgde jaarprogramma. Een student is geslaagd wanneer hij voor elk opleidingsonderdeel een examencijfer behaalt van 10 op 20. Als dit cijfer niet wordt gehaald, beslist de examencommissie of de student een herexamen moet afleggen. Een student verwerft het diploma als hij voor het geheel van de opleiding geslaagd is.

De praktische planning van de examens wordt via de academische kalender aan de studenten meegedeeld. Die is beschikbaar op Dokeos en wordt jaarlijks op een verplichte infovergadering voor studenten en personeel verduidelijkt. De examenroosters worden minstens één maand voor de start van de examenperiode aan de studenten overgemaakt. Zowel studenten als personeelsleden kunnen via de daarvoor voorziene kanalen suggesties formuleren voor aanpassingen aan het ontwerp van het examenrooster.

De commissie kon tijdens de gesprekken met de studenten vernemen dat de resultaten van permanente evaluatie tijdens het semester worden meegedeeld aan en besproken worden met de student. Na de eerste examenperiode worden de resultaten via Dokeos bekendgemaakt. Na de tweede examenperiode en de tweede zittijd krijgen de studenten een individueel puntenbriefje. De proclamatie vindt plaats in juli en na de tweede zittijd. Kort na elke examenperiode is er feedback voorzien, waarbij de studenten hun examens mogen inkijken en bijkomende uitleg kunnen vragen. Ze kunnen ook juryverslagen opvragen.

De opleidingscommissie is verantwoordelijk voor het bewaken van de kwaliteit van de examens. In eerste instantie kan zij hierbij terugvallen op de diverse reglementen. Daarnaast regelt zij het overleg tussen lectoren om te komen tot een zo objectief mogelijke beoordeling. De kwaliteit van de examens maakt deel uit van de bevragingen van studenten. Problemen kunnen worden opgevangen door feedbacksessies en de ombudsdienst.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt de opleiding aan om het concept van de evaluatiefiche verder uit te breiden.

Facet 2.8 Masterproef

Dit facet is niet van toepassing voor een professioneel gerichte bacheloropleiding.

Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden

Beoordelingscriteria:

Het programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten bachelor:

- diploma secundair onderwijs, diploma van het hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, diploma van het hoger onderwijs voor sociale promotie, of een diploma of getuigschrift dat bij of krachtens een wet, decreet, Europese richtlijn of een andere internationale overeenkomst als gelijkwaardig wordt erkend;
- door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden voor personen die niet aan de bovengenoemde voorwaarden voldoen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding hanteert de decretaal voorziene toelatingsvoorwaarden voor de bacheloropleiding.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat de toelatingsvoorwaarden en inschrijvingsmodaliteiten zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement van de hogeschool. Een student moet voldoen aan de omschreven diploma- en taalvoorwaarden. Studenten die niet voldoen aan deze voorwaarden, kunnen de toelating krijgen om de opleiding te starten na het positief doorlopen van een toegangsonderzoek, zoals vastgelegd in het reglement van de Associatie UGent. Het departement kan bindende voorwaarden opleggen aan studenten wanneer zij na één academiejaar niet de helft van de opgenomen studiepunten hebben verworven.

De commissie kon uit de instroomstatistieken opmaken dat er in de opleiding iets meer studenten met een vooropleiding TSO dan met een vooropleiding ASO starten. Studenten met KSO- en BSO-vooropleidingen vertegenwoordigen slechts een kwart van de totale studentenpopulatie. Studenten met een vooropleiding TSO en BSO ondervinden vaak problemen met timemanagement en de hoeveelheid te verwerken leerstof. Jaarlijks organiseert de studiebegeleider een groepsessie studiemethode en -planning om deze problemen te verhelpen.

Met betrekking tot het programma gaat de opleiding ervan uit dat er geen voorkennis vereist is om te starten. In de opleidingsonderdelen van het eerste semester gaat men ervan uit dat niemand vertrouwd is met het vakgebied. Om iedereen op gelijke voet te laten starten, organiseert de opleiding – zo kon de commissie tijdens de gesprekken vaststellen – diverse activiteiten om de aansluiting tussen de vooropleiding en de opleiding Interieurvormgeving te optimaliseren. De opleiding organiseert onder meer: infosessies, opendeurdagen, een introductieweek, een taalproject, sessies studiemethodiek, planning en omgaan met stress, studiebegeleiding op het vlak van studiemethode en -planning en trajectbegeleiding.

Men kan de opleiding Interieurvormgeving volgen met een diploma-, een examen- of een creditcontract. Studenten kunnen zich inschrijven voor het (voltijdse of deeltijdse) normtraject of voor een geïndividualiseerd traject. Studenten die zich inschrijven voor een flexibel traject moeten dit doen via de studietrajectbegeleider. In samenspraak tussen de studenten en de begeleider wordt een programma opgesteld. Voor het opstellen van dit programma moet men rekening houden met de volgtijdelijkheidstabellen, zoals de opleidingscommissie die opstelde. Studenten die vrijstellingen willen bekomen op basis van eerder verworven competenties of elders verworven kwalificaties, moeten dit eveneens doen via de studietrajectbegeleider, die hiervoor een procedure zal

opstarten. Deze procedure omvat de opmaak van een portfolio, een administratief luik en een bekwaamheidsonderzoek. Omwille van het pedagogische concept van de opleiding is het niet mogelijk om ateliergebonden opleidingsonderdelen te volgen met een examencontract.

Sinds het academiejaar 2007-2008 is de studietrajectbegeleider, naast het begeleiden van procedures, ook verantwoordelijk voor de inhoudelijke opvolging van studenten met een individueel aangepast jaarprogramma. De opleiding kan hierdoor studenten beter ondersteunen, maar ook meer feedback krijgen over de genomen beslissingen op het vlak van flexibele leertrajecten. Na elke examenperiode organiseert de studietrajectbegeleider een infosessie over de mogelijkheden.

Binnen het departement KASK werden diverse schakelprogramma's ontwikkeld voor studenten met een professionele bacheloropleiding. Door middel van deze programma's kunnen studenten gemakkelijk instromen in de afstudeerrichtingen Grafisch ontwerp en Textielontwerpen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 2: Programma: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 2.1: Relatie tussen doelstellingen en inhoud van het programma	goed
Facet 2.2: Eisen academische gerichtheid van het programma	goed
Facet 2.3: Samenhang van het programma	goed
Facet 2.4: Studieomvang	OK
Facet 2.5: Studielast	goed
Facet 2.6: Afstemming tussen vormgeving en inhoud	voldoende
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	voldoende
Facet 2.8: Masterproef	nvt
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 3 Inzet van het personeel

Facet 3.1 Kwaliteit van het personeel

Beoordelingscriterium:

- Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat het personeelsbeleid van het departement in grote mate bepaald is door het decreet. Het dagelijks beleid is in grote mate in handen van het departementshoofd. Alle beslissingen qua personeel die het departementshoofd en de departementale raad nemen, moeten door het bestuur van de hogeschool worden bekrachtigd. Het departementaal onderhandelingscomité is verantwoordelijk voor het voeren van onderhandelingen met betrekking tot personeelsformatie, personeelsmiddelen en taakbelasting. Binnen het personeelsbeleid spelen ook vakgroepen een grote rol. Vakgroepen zijn verantwoordelijk voor de concrete realisatie van het opleidingsprogramma en dus ook voor human resources. De vakgroepen hebben een adviserende rol op het vlak van personeelsbeleid: onder meer aanwervingen, aanstellingen, sollicitatiegesprekken, evaluatie van personeelsleden en taakin-vulling. De administratieve afhandeling van alle dossiers gebeurt door de centrale personeelsadministratie van de Hogeschool Gent.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat er binnen het departement wordt gewerkt met een langetermijnvisie op het gebied van personeelsformatie. Centraal daarin staat de nood aan goede pedagogen en goede lesgevers met ervaring in het werkveld. De expertise uit de praktijk en de link met het werkveld zijn volgens de opleiding positieve voorbeelden voor de studenten. In de visie wordt ook het uitbouwen van een onderzoekscomponent als prioritair naar voren geschoven.

De commissie merkte tijdens het bezoek een grote inzet en openheid op bij het personeel, en apprecieert zijn realiteitszin en zijn constructieve maar kritische houding. Zij kon vaststellen dat het personeel gekwalificeerd is voor het onderwijs dat het moet aanbieden. Tijdens de gesprekken stelde de commissie ook vast dat de docenten zich onder meer op het vlak van kwaliteitszorg en studiebegeleiding voldoende omkaderd voelen, zodat zij meer aandacht kunnen besteden aan de studenten en hun dagelijkse werkzaamheden.

De centrale personeelsadministratie van de hogeschool is verantwoordelijk voor het opstellen van de procedures met betrekking tot personeelszaken. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat er procedures zijn uitgeschreven voor selectie, aanwerving, aanstelling, taakstelling, benoemingen en bevorderingen, en evaluatie. Op het vlak van selectie, aanwerving en aanstelling werkt de opleiding volgens het daarvoor opgestelde reglement 'werving en selectie'. Voor de taakstelling wordt jaarlijks en per personeelslid een opdracht-fiche gemaakt, in overleg met de vakgroepvoorzitter. Op de fiche staan alle verantwoordelijkheden van de docent. Op basis van vooraf bepaalde coëfficiënten voor bepaalde taken bepaalt de opleiding zo ook de taakbelasting van de lectoren. Het bevorderingsbeleid wordt gestuurd vanuit de centrale administratie. Zij neemt haar beslissing op basis van een adviescommissie op het niveau van het departement, waarin ook externe specialisten zitting hebben. Tijdelijke personeelsleden moeten elke elf maanden geëvalueerd worden. Voor vaste personeelsleden en aanstellingen voor onbepaalde duur bedraagt die termijn elke vijf jaar.

De commissie kon vaststellen dat er nog geen systematische tussentijdse functioneringsgesprekken plaatsvinden binnen de opleiding.

De vakgroep vangt nieuwe personeelsleden op met een systeem van peterschap/coaching. De personeelsdienst geeft nieuwe personeelsleden informatie over alle administratieve elementen. Tijdens de algemene personeelsvergadering worden nieuwe collega's voorgesteld aan het personeelskorps.

De hogeschool heeft een duidelijk diversiteitsbeleid. Vanuit deze achtergrond participeert het departement KASK in het project 'Taal als springplank'.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 3.2 Eisen professionele gerichtheid

Beoordelingscriterium:

- Het onderwijs wordt voor een belangrijk deel verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroeps- of kunstpraktijk.
- Bij de daarvoor in aanmerking komende opleidingen moet daarenboven voldoende personeel beschikken over kennis en inzicht in de desbetreffende beroeps- of kunstpraktijk.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Binnen de opleiding wordt sterk rekening gehouden met de vakdeskundigheid van de personeelsleden. De commissie kon vaststellen dat alle lectoren professionele ervaring hebben, zij het in verschillende gebieden: binnenhuisarchitectuur, architectuur en interieurvormgeving. Veel lectoren hebben ook een eigen praktijk. Een aantal lectoren publiceert geregeld binnen de eigen discipline. De voorbije jaren werden ervaring en portfolio als belangrijke troeven gezien bij de aanwerving van nieuwe lectoren. Bij hun aanwerving worden de kandidaten getoetst op hun praktische kennis van en ervaring in het werkveld. De docenten treden ook geregeld op als jurylid in andere opleidingen, waardoor zij ook een actieve kennis hebben van aanverwante leergebieden.

De commissie is van mening dat de personeelsleden van de opleiding voldoende gekwalificeerd zijn voor hun taken.

Naast formele vormingen, trainingen en opleidingen is er ook heel wat informele onderwijsinbreng vanuit het beroepenveld. Via gastdocenten, deelname aan (internationale) wedstrijden en workshops worden actuele evoluties (in)direct teruggelinkt naar de onderwijspraktijk. De lectoren kunnen een beroep doen op een breed netwerk van contacten in uiteenlopende specialisaties, zowel op theoretisch als op praktisch vlak. Formeel worden externen ook betrokken bij de opleiding door bevestigingen en vertegenwoordiging in diverse participatieraden van de hogeschool en de opleiding.

Binnen de opleiding werken de onderzoekers nauw samen met actoren uit binnen- en buitenland, wat een rechtstreekse en onrechtstreekse invloed heeft op hun onderwijsactiviteiten. Tijdens de negende conferentie van de *European League of Institutes of the Arts* namen diverse leden van het onderwijzende personeel deel aan manifestaties, tentoonstellingen en lezingen.

De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat er een duidelijk professionaliseringsbeleid aanwezig is in de opleiding. De vakdeskundigheid van personeelsleden staat centraal bij de aanwerving. In haar langetermijnvisie stelt de hogeschool dat personeelsleden voldoende kansen moeten krijgen voor bijscholing en heroriëntering. In

de begroting is ruimte voorzien voor opleiding, deelname aan congressen en symposia, en andere vormen van bijscholing. Bijscholingen kunnen op eigen initiatief worden aangevraagd bij het departementshoofd.

De meeste personeelsleden beschikken niet over een pedagogisch getuigschrift. Op het vlak van pedagogische vorming organiseert de hogeschool jaarlijks onderwijskundige vormingsactiviteiten. De meeste lectoren zijn autodidact op pedagogisch gebied en hebben het lesgeven in de praktijk geleerd. Door middel van bevestigingen wordt de kwaliteit hiervan geborgd.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 3.3 Kwantiteit personeel

Beoordelingscriterium:

- Er wordt voldoende personeel ingezet om de opleiding met de gewenste kwaliteit te verzorgen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De grootte van de personeelsformatie van de opleiding is afhankelijk van de financiële middelen van de hogeschool. De commissie kon tijdens de gesprekken vaststellen dat deze middelen over de departementen worden verdeeld volgens een puntensysteem op basis van de werkelijke gemiddelde kosten per ambt binnen de hogeschool. Sinds 2006 hanteert de hogeschool een verdelingsmodel dat rekening houdt met de gevolgen van de BaMa-hervorming en het Flexibiliseringsdecreet. Dit systeem houdt rekening met het aantal opgenomen studiepunten in plaats van het aantal fysieke studenten, en minder met de onderwijsbelastingseenheden.

De personeelsformatie wordt berekend op basis van kalenderjaren, waardoor rekening moet worden gehouden met de behoeften van twee academiejaren. De formatie wordt eerst per departement en daarna voor de hogeschool in haar geheel vastgelegd. De formatie wordt jaarlijks opgesteld door het departement op basis van een meerjarenplanning die werd goedgekeurd door de raad van bestuur.

De commissie kon uit de cijfers opmaken dat de opleiding Interieurvormgeving de voorbije jaren kon rekenen op een vrij stabiele omkadering. Hoewel haar puntenaantal binnen het departement procentueel gedaald is, blijkt het totale aantal punten te zijn gestegen. Dit is te danken aan de stijgende studentenaantallen binnen de opleidingen van het departement.

Binnen het departement waren in 2009 in totaal 279 personeelsleden actief, van wie 251 personen een onderwijskundige en 33 personen een administratieve of technische taak hadden. Uit de aanwezige documenten kon de commissie opmaken dat in de opleiding Interieurvormgeving 35 personeelsleden belast zijn met een onderwijsopdracht, voor een totaal van 21,7 voltijdse equivalenten. Binnen de opleiding zijn 5 personen betrokken bij een onderzoeksproject.

Het personeelsbeleid wil voldoende personeelsleden ter beschikking hebben voor het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs. Op lange termijn zijn er geen plannen om de totale formatie uit te breiden, maar men overweegt wel om het aantal praktijklectoren te verhogen om de omkadering van de ateliers te verbeteren. De opleiding wil ook het aantal gastdocenten binnen de formatie verhogen. Over het algemeen is te merken dat de opleiding opteert

voor praktijklectoren in een deeltijdse functie die nog actief zijn in het werkveld. De aanstellingen van de voorbije jaren weerspiegelen al deels dit beleid.

Binnen de bacheloropleiding Interieurvormgeving is 64 procent van het personeel ouder dan 40 jaar; 26 procent is ouder dan 50. De resterende personeelsleden zitten overwegend in de categorie 30-39 jaar.

De commissie kon vaststellen dat in verhouding met de studentenaantallen er in het voorbije jaar gemiddeld 14,2 voltijdse studenten (60 studiepunten) per voltijds personeelslid waren. In totaal waren 389 voltijdse studenten ingeschreven. In dit cijfer zijn geen onderzoekers of administratieve personeelsleden opgenomen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 3: Inzet van het personeel: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 3.1: Kwaliteit personeel	goed
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	goed
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 4 Voorzieningen

Facet 4.1 Materiële voorzieningen

Beoordelingscriterium:

- De huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding wordt georganiseerd op de campus Bijloke van de Hogeschool Gent. De commissie kon tijdens de rondleiding vaststellen dat op deze locatie heel wat voorzieningen voor de studenten aanwezig zijn. Op deze site zijn er diverse auditoria voor het geven van theoretische lessen. Deze lokalen kunnen zowel kleine als grote groepen huisvesten en zijn uitgerust met projectiemogelijkheden. Er zijn diverse moderne seminarielokalen beschikbaar op de campus. Studenten kunnen gebruikmaken van een surfklas, een print- en plotatelier, lokalen voor videomontage en vergaderlokalen. Er zijn vier werkateliers die elk plaats bieden aan 60 studenten, die er beschikken over een individuele werk-/tekentafel. Twee ateliers kunnen plaats bieden aan 30 extra studenten. In elk atelier zijn tevens vergadertafels, een bord en een draadloze internetaansluiting aanwezig. De ateliers worden op vaste tijdstippen gebruikt door de studenten. Daarnaast kunnen zij van de ruimte gebruikmaken tijdens de openingsuren van de campus als er geen lessen in het lokaal plaatsvinden. De commissie kon uit de gesprekken afleiden dat de atelierruimtes geregeld worden gebruikt en dat de studenten deze faciliteiten erg op prijs stellen.

Op de campus is er ook een werkatelier met machines voor het bewerken van hout en andere materialen.

De commissie is van mening dat het bestaan van deze ateliers interessant is, en ziet hier mogelijkheden die kruisbestuiving met andere opleidingen mogelijk maken.

Het departement streeft naar een optimale lokaalbezetting. Dit is niet altijd evident door de koppeling van de infrastructuur met typische activiteiten.

De campus Bijloke is vlot bereikbaar met het openbaar vervoer. Studenten en lectoren kunnen ook gebruikmaken van fietsen die Sovoreg ter beschikking stelt. Alle lokalen zijn toegankelijk voor personen met een handicap.

De commissie kon vaststellen dat deze campus momenteel wordt verbouwd om een onderkomen te bieden aan alle opleidingen van het departement KASK, om zo een betere integratie te bevorderen. Binnen deze infrastructuur zullen alle diensten – onder meer het restaurant, cafetaria's en de fietsenontlening – aan studenten op de campus zelf worden aangeboden. Bij de nieuwbouw zijn een grote polyvalente ruimte, een tentoonstellingsruimte, een filmzaal en een filmstudio voorzien.

De commissie is van mening dat de opleiding zich al bewust is van het feit dat dit mogelijkheden biedt, maar kon ten tijde van het bezoek slechts beperkte realisaties vaststellen. Zij is van mening dat hier nog opportuniteiten zijn voor de opleiding.

Het departement ontvangt jaarlijks een bijdrage van de hogeschool voor het onderhoud en het uitbouwen van de campus. Daarnaast vraagt de opleiding ateliërgeld aan de studenten. Deze fondsen worden beheerd door de vakgroepvoorzitter Interieurvormgeving. De besteding ervan wordt door de vakgroep voorgelegd, en de administratie en opleidingen zijn verantwoordelijk voor de praktische uitvoering van de budgettering. De ateliërgelden worden primair aangewend voor het drukken of aankopen van handboeken, cursussen, syllabi, grondstoffen, investeringen in en herstellingen van ontlenings- en gebruiksmateriaal, tussenkomsten in studie-uitstappen, organisatie van activiteiten voor studenten en eindejaarsprojecten. Voor de omkadering van het onderzoek ontvangt het departement fondsen uit het onderzoeksfonds van de hogeschool.

De lessenroosters komen tot stand in samenspraak met de lectoren van de opleiding, op basis van de studieprogramma's. Bij het opmaken houdt men rekening met drie criteria: de spreiding van de theoretische onderdelen over de week, de beschikbaarheid van de infrastructuur en de beschikbaarheid van het personeel. Voor de start van het academiejaar wordt het lessenrooster via Dokeos, de website en ad valvas aan de studenten bezorgd. Alle wijzigingen tijdens het jaar worden via mail aan de betrokkenen gemeld. De examenroosters worden opgesteld op basis van de studiefiches. Die worden vijf weken voor de examenperiode bekendgemaakt via dezelfde kanalen als de lessenroosters.

Voor de verdeling van cursussen en syllabi kunnen de studenten terecht bij de centrale kopieerdienst van de hogeschool. Zij worden ook verdeeld tijdens de lessen. Handboeken kunnen via het departement worden aangekocht. Het studentensecretariaat coördineert deze dienst. De cursussen voor de studenten van het eerste bachelorjaar zijn gratis.

De commissie kon tijdens het gesprek met de studenten vernemen dat zij op de campus gebruik kunnen maken van diverse ICT-faciliteiten. Er zijn diverse computers beschikbaar waarop studenten kunnen werken. Na de registratie van hun laptop bij de ICT-verantwoordelijke van het departement kunnen studenten ook gebruikmaken van het draadloze netwerk. Elke student beschikt over een e-mailadres en webruimte van de hogeschool. Via de dienst ICT van de hogeschool kunnen studenten korting krijgen op diverse softwarepakketten. Specifiek voor de opleiding Interieurvormgeving is een lokaal met 28 computers beschikbaar. De opleiding maakt ook vaak gebruik van de 2 lokalen met 30 Apple-computers. De opleiding stimuleert studenten om een eigen laptop aan te kopen, gezien de noodzaak hiervan in het tweede jaar. Aanvullend staan twee scan- en kopieerapparaten ter beschikking van de studenten, en kunnen studenten printen op alle toestellen die aangesloten zijn op het netwerk van de hogeschool.

Binnen de hogeschool zijn tien gespecialiseerde bibliotheken en één elektronische bib aanwezig. De bibliotheek is vrij toegankelijk voor de studenten. Er is een aanzienlijke collectie aanwezig, en er wordt samengewerkt met de bibliotheek van het Architectuurinstituut van de Stad Gent. Er is tevens een tijdschriftenleeszaal. Studenten kunnen aanvullend ook gebruikmaken van de bibliotheekvoorzieningen van de Universiteit Gent. In de digitale bibliotheek kunnen studenten alle onlinebronnen raadplegen waarop de hogeschool geabonneerd is. Het departement KASK is vertegenwoordigd in de bibliotheekraad, die verantwoordelijk is voor het aankopen van deze bronnen en het opstellen van het bibliotheekreglement. In totaal zijn er in het departement twee bibliothecarissen en één bibliotheekmedewerkster. De bibliotheekcommissie, met vertegenwoordigers van alle opleidingen, keurt jaarlijks het aankopen van nieuwe boeken goed.

Uit de bevragingen blijkt dat 78 procent van de studenten tevreden is over het aanbod van de bibliotheek. De commissie kon tijdens het bezoek vaststellen dat het literatuuraanbod voor de opleiding Interieurvormgeving voldeed aan de noden.

In het kader van de opleiding is er ook technisch materiaal aanwezig op de campus. Deze aankopen worden vastgelegd in een meerjarenplan op basis van de concrete noden van het ogenblik, de prognose van technische evoluties in het veld, een simulatie van de evolutie van de studentenpopulatie, de pedagogische relevantie voor het programma, de pedagogische restwaarde en een billijke verdeling tussen de verschillende opleidingen. De onderzoeksinfrastructuur wordt bijkomend gefinancierd door het onderzoeksfonds. Het onderzoek in Interieurvormgeving leidde tot het uitbouwen van een uitgebreide materialendatabank, bijkomende informatica-toepassingen en de aankoop van gespecialiseerde uitrusting voor het werkatelier. Deze investeringen kunnen ook worden ingezet voor het onderwijs.

Hoewel de commissie tijdens de gesprekken kon vaststellen dat een aantal personeelsleden graag andere werkplaatsen en grotere ateliers zou krijgen, is de commissie van mening dat die op het ogenblik van het bezoek al voldoende mogelijkheden bieden om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden aan de studenten.

Personeelsleden kunnen gebruikmaken van het centrale lectorenlokaal, individuele lectorenlokalen, lokalen voor logistieke diensten en lokalen bestemd voor de administratie. Zij kunnen ook gebruikmaken van dezelfde faciliteiten als de studenten. In het centrale lectorenlokaal heeft elke lector een postvak.

De dienst Preventie en Milieu is verantwoordelijk voor het geven van informatie over alle aspecten met betrekking tot de infrastructuur, en voor het onderhoud en advies bij de aankoop ervan.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 4.2 Studiebegeleiding

Beoordelingscriteria:

- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten zijn adequaat met het oog op de studievoortgang.
- De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie kon uit de gesprekken met de studenten afleiden dat de opleiding op diverse manieren informatie aan potentiële studenten aanbiedt. De opleiding neemt deel aan SID-in-beurzen, verdeelt een brochure met alle informatie over de opleiding, organiseert info- en opendeurdagen en stelt zichzelf voor op de website van de hogeschool. De opleiding betreft daarnaast de studietrajectbegeleider bij alle informatieactiviteiten. Die fungeert immers als centrale contactpersoon voor kandidaat-studenten. Jaarlijks organiseert het departement de 'KASK-week'. Tijdens deze week kunnen abiturienten kennismaken met de diverse opleidingen en samenwerken met de studenten. De opleiding Interieurvormgeving organiseert die week tentoonstellingen en toonmomenten. Alle studenten die zich aanmelden op een van deze activiteiten, worden automatisch uitgenodigd op de 'KASK-week'.

Studenten die studeren aan de Hogeschool Gent kunnen gebruikmaken van diverse diensten op het niveau van de hogeschool. De dienst Sociale Voorzieningen (Sovoreg) biedt tal van diensten aan voor studenten. Zij beheren twee studentenhomes, cafetaria's en restaurants waar de studenten tegen voordelige tarieven terecht kunnen. Deze dienst is ook verantwoordelijk voor het geven van financieel advies en het verstrekken van studieleningen. De dienst biedt tevens ondersteuning op het vlak van psychosociale problemen, en leent fietsen uit aan studenten. Sox – een onderafdeling van Sovoreg – is verantwoordelijk voor het ondersteunen van studenten op cultureel en sportief vlak. De hogeschool geeft jaarlijks de 'Suxes'-brochure uit. Die informeert studenten over het aanbod aan studentenbegeleiding. De brochure 'Suxeswijzer' die ontwikkeld werd door de dienst Studieadvies en Studiebegeleiding beschrijft algemene studievaardigheden. Binnen de hogeschool is ook een vzw Begeleiding Studenten met een Handicap (BSH) actief. Die regelt de voorzieningen voor studenten met een functiebeperking en verspreidt hierover ook een brochure.

De commissie kon uit het gesprek met de studenten vaststellen dat zij tevreden zijn met deze faciliteiten.

De opleiding organiseert voor de start van het academiejaar drie introductiedagen. Gedurende deze dagen stelt men de hogeschool en het departement, de diverse diensten, voorzieningen en lectoren voor. Inhoudelijk geeft men een overzicht van het theoretische luik van de opleiding, het pedagogische concept en de evaluatiemethodes. Tijdens deze week wordt ook het onderwijs- en examenreglement toegelicht. Vanaf het academiejaar 2009-2010 zal de hogeschool ook een project 'taal' aanbieden, om de taalvaardigheid van studenten te verhogen.

De commissie kon uit de gesprekken en documenten vaststellen dat ook tijdens de opleiding de studenten kunnen rekenen op studiebegeleiding, zowel op het niveau van de hogeschool, het departement als de opleiding. Op het niveau van de hogeschool is de cel Studieadvies actief. Hierin zit een studentenpsycholoog, een studieadviseur van het CLB, een psychopedagogische consultant en de contactpersoon voor eerder verworven competenties. Deze dienst is praktisch gemakkelijk bereikbaar, en kan ook via een gratis telefoonnummer worden gecontacteerd. Deze dienst biedt sessies leercompetenties aan, waar studenten vrijblijvend naartoe kunnen komen. Hij organiseert ook vergaderingen met departementale studiebegeleiders en werkt nauw samen met de dienst Sociale Voorzieningen Sovoreg en de vzw BSH.

De departementale studiebegeleiding is voornamelijk gericht op eerstejaarsstudenten en wil voornamelijk de overstap naar het hoger onderwijs gemakkelijker maken, hoewel deze dienst ook voor andere studenten beschikbaar is. Hij heeft wekelijkse permanente uren op de campus Bijloke. Afhankelijk van het probleem kan de student rekenen op individuele begeleiding, bemiddeling of doorverwijzing. Individuele sessies kunnen betrekking hebben op studiemethode en -planning, al dan niet op basis van de LASSI-test (*Learning and Study Strategies Inventory*). Ook voor psychosociale problemen kan men bij deze dienst individuele steun krijgen. Als de dienst geen gepaste ondersteuning kan bieden verwijst hij de student door naar de relevante interne of externe dienst, afhankelijk van de vraag van de student.

Daarnaast kunnen studenten een beroep doen op studiebegeleiding door het onderwijzende personeel. De opleiding ziet een intense persoonlijke begeleiding als een noodzaak binnen de pedagogische stijl van de opleiding, waarbij binnen de ateliers sterke individuele accenten worden gelegd. Lectoren zijn beschikbaar voor studenten tijdens opdrachten, en volgen studenten zo snel en accuraat mogelijk op. Bij problemen zijn de lectoren het eerste aanspreekpunt.

Met betrekking tot evaluaties kunnen studenten gebruikmaken van bijkomende faciliteiten. De contactgegevens van alle betrokken diensten worden op meerdere manieren verspreid onder de studenten. Voor inhoudelijke vragen rond opleidingsonderdelen kunnen de studenten terecht bij de lectoren. Na elk evaluatiemoment wordt tijd voorzien voor feedback. Lectoren zijn op dat ogenblik verplicht aanwezig. Daarnaast is een ombudsdienst beschikbaar, die alle problemen met betrekking tot evaluaties behandelt. Voor alle administratieve vragen over examens kunnen de studenten terecht op het studentensecretariaat. Via de studietrajectbegeleider kunnen studenten studie- en examenfaciliteiten aanvragen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 4: Voorzieningen: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 4.1: Materiële voorzieningen	goed
Facet 4.2: Studiebegeleiding	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordelingscriterium:

- De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mee aan de hand van toetsbare streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Binnen de Hogeschool Gent wordt de interne kwaliteitszorg gestuurd vanuit het bestuurlijke niveau. De commissie kon vaststellen dat het kwaliteitszorgsysteem doorheen de verschillende niveaus degelijk is georganiseerd. De Hogeschool Gent beschikt over een kwaliteitsverklaring die door de raad van bestuur werd goedgekeurd en geoperationaliseerd werd in het document 'Uitbouw van de kwaliteitszorg aan de hogeschool'. In dit document definieert de hogeschool het begrip 'kwaliteit', expliciteert zij de karakteristieken waaraan het kwaliteitszorgsysteem moet voldoen en wat de belanghebbenden kunnen verwachten. Op de centrale diensten is een centrale kwaliteitszorgcoördinator aanwezig, die diverse departementale kwaliteitszorgcoördinatoren aanstuurt. De departementale kwaliteitszorgcoördinator is verantwoordelijk voor de implementatie en het systematische gebruik van het EFQM-model (*European Framework for Quality Management*) in de diverse opleidingen. Op basis van dit model en TRIS (Transnationale Institutionele Samenwerking) kunnen de opleidingen een zelfevaluatie uitvoeren. In dit kader krijgen elke coördinator en voorzitter van een opleidingscommissie een TRIS-opleiding. In 2008 werd binnen elk departement een departementale kwaliteitscel opgericht. In de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten (KASK) zijn een voltijdse kwaliteitszorgcoördinator Onderwijs en een halftijdse coördinator Onderzoek aanwezig.

De commissie kon in de aanwezige documenten zien dat het kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool gestoeld is op acht pijlers. De eerste pijler betreft de organisatie van zelfevaluaties vanaf het niveau van de opleiding tot aan het bestuur. De tweede pijler is het geregeld bevragen van studenten, alumni, medewerkers en (vertegenwoordigers van) het beroepenveld. Op basis van deze elementen legt men verbeteringsdoelen vast, die men vertaalt in verbeteringsplannen en concretiseert in jaaractieplannen. Deze elementen vormen de derde tot vijfde pijler van het beleid. Als zesde pijler rapporteren de diverse niveaus over hun resultaten in het jaarverslag. Op basis hiervan kan het bestuur het kwaliteitsbeleid bijsturen. Dit is de zevende pijler. De achtste en laatste pijler betreft de ondersteuning en opvolging van alle andere elementen van het kwaliteitszorgbeleid. De centrale kwaliteitszorgcoördinator is immers verantwoordelijk voor de ondersteuning van en de afstemming tussen de verschillende niveaus met betrekking tot kwaliteitszorg.

Op het niveau van het departement kon de commissie de operationalisering van het kwaliteitszorgbeleid van de hogeschool merken. De opleidingen moeten zelfevaluaties maken en bevragingen organiseren. Hieruit worden dan verbeteringspunten gehaald, die in een jaaractieplan praktisch worden ingepland. Al deze acties worden gecoördineerd door de departementale cel Kwaliteitszorg, en opgevolgd en ondersteund door de centrale kwaliteitszorgcoördinator. Die laatste is ook verantwoordelijk voor het opstellen van een meerjarenplanning op basis van het kwaliteitszorgbeleid, als kader voor de jaaractieplannen.

De bevragingen van de hogeschool worden op papier uitgevoerd. Deze documenten worden daarna gedigitaliseerd voor statistische verwerking. De departementale kwaliteitszorgcoördinator verwerkt de resultaten tot overzichtelijke documenten en stelt die ter beschikking van alle lectoren. Die laatste worden actief betrokken bij het formuleren van verbeteringsdoelen. In de opleidingscommissie worden de diverse actiepunten besproken en vastgelegd. De resultaten van deze bespreking worden op de departementale vergaderingen verder

besproken, en waar nodig worden bijkomende acties ondernomen. Binnen de hogeschool werd recent een stafmedewerker Bevestigingen en studietijdmetingen aangeworven, die meer uniformiteit zal brengen in de bevestigingen en de rapportering. Sinds het academiejaar 2009-2010 wordt een werkgroep Interne kwaliteitszorg georganiseerd om meer systematische interne zelfevaluaties uit te voeren. De commissie staat positief tegenover deze evolutie.

De commissie kon vaststellen dat de opleiding zowel de studenten, de alumni als het beroepenveld over de opleiding bevestigd. Sinds het academiejaar 2007-2008 worden alle opleidingsonderdelen bevestigd in een cyclus van drie jaar. De vragenlijsten peilen naar een oordeel over tal van aspecten: competenties, doelstellingen, inhoud, infrastructuur, kosten, lectoren, studiemateriaal, onderwijsvormen, evaluaties, moeilijkheidsgraad en studielast.

De bevestigingen van het werkveld gebeuren primair via de resonantiecommissie. Daarnaast wordt tijdens elke stage tijd gemaakt voor een overleg tussen de stagebegeleider en de stagemester. Daarnaast krijgt de opleiding ook feedback van het werkveld tijdens de jurering van afstudeerprojecten. De alumni worden voornamelijk bevestigd aan de hand van vragenlijsten. Die hebben betrekking op hun werksituatie en navorming, hun opleiding en de aangeleerde competenties in relatie tot hun huidige functie.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Beoordelingscriterium:

- De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbeteringsmaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de streefdoelen.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De commissie kon uit de gesprekken met de docenten en de verantwoordelijken voor kwaliteitszorg opmaken dat de analyse van de bevestigingen van de opleidingsonderdelen aan de leden van het onderwijzende personeel en de vakgroepvoorzitter wordt bezorgd, en dat die besproken wordt met de kwaliteitszorgcoördinatoren. De resultaten van de bevestigingen worden besproken met alle lectoren, en op basis hiervan worden verbeteringspunten geformuleerd. Bij specifieke problemen kan een lid van het onderwijzende personeel gevraagd worden om de resultaten te bespreken met het departementshoofd. De analyses van de verschillende bevestigingen van de alumni en het werkveld worden eveneens meegenomen in deze besprekingen.

Naast de analyse van de eigen bevestigingen verwerkte de opleiding ook de opmerkingen van de vorige visitatiecommissie. De aanbevelingen en adviezen van deze commissie werden in de opleidingscommissie, het basisoverleg en de departementsraad besproken. Op basis hiervan werden concrete verbeteringsplannen en -acties opgesteld. De commissie was tevreden met de manier waarop de resultaten van deze visitatie werden behandeld. Vanaf het academiejaar 2009-2010 worden geregeld interne zelfevaluaties gepland als aanvulling op de externe visitaties.

De commissie kon tijdens de visitatie vaststellen dat de opleiding duidelijke jaaractieplannen heeft opgesteld en daarbij heel wat verbeteringspunten heeft geformuleerd. Binnen deze acties zijn zowel de geplande bevragingen als specifieke acties ter opvolging van de resultaten opgenomen. De jaaractieplannen hebben bovendien betrekking op zowel het departement als op de opleiding Interieurvormgeving.

Specifiek voor de opleiding kon de commissie vaststellen dat er de voorbije jaren werd gewerkt aan de volgende aandachtspunten: actualisering van de visietekst en profilering, een betere regeling van studiereizen in binnen- en buitenland, bevraging van de alumni en het werkveld over de integratie van afgestudeerden in het werkveld, bevraging van de alumni over de tevredenheid met de opleiding, uitwerken van een alumnibeleid, studentenbevragingen over de kwaliteit van de opleiding en opleidingsonderdelen, en de opvolging en implementatie van verbeteringsacties uit de diverse bevragingen.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordelingscriterium:

- Bij de interne kwaliteitszorg zijn medewerkers, studenten, alumni en het afnemende beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding tracht zo veel mogelijk personeelsleden te betrekken bij de kwaliteitszorg van de opleiding. De commissie kon uit de gesprekken afleiden dat de personeelsleden zich voldoende ondersteund voelen met betrekking tot kwaliteitszorg. Alle lectoren werden als lezer betrokken bij het tot stand komen van het zelfevaluatie-rapport. Zij werden ook betrokken bij de TRIS-evaluatie, op basis waarvan een sterkte-zwakteanalyse werd gemaakt van de opleiding. Alle lectoren kunnen steeds op eigen initiatief verbeteringsvoorstellen formuleren. Opleidingsgebonden aangelegenheden worden besproken in de opleidingscommissie. De voorzitter is verantwoordelijk voor de concrete opvolging hiervan.

Een van de lectoren van de opleiding Interieurvormgeving is lid van de departementsraad. Deze raad is verantwoordelijk voor de goedkeuring van de jaaractieplannen en het zelfevaluatie-rapport van de opleiding. Via de vakgroepen en de opleidingscommissie worden personeelsleden ook nauw betrokken bij het beleid van de hogeschool. Diverse personeelsleden nemen organisatorische taken op zich, waardoor zij rechtstreeks betrokken zijn bij het dagelijkse beleid. Het personeel is via deze organen ook sterk betrokken bij het opmaken van studieprogramma's en studiefiches, zonder daarbij te veel te raken aan de academische vrijheid van de lesgevers. Ook bij aanwervingen en aanstellingen wordt het personeel actief betrokken.

Studenten worden op diverse manieren betrokken bij diverse aspecten van de opleiding en de instelling. In de departementsraad hebben drie studenten van diverse opleidingen zitting. In de vergaderingen van de opleidingscommissie zetelen ook twee studentenvertegenwoordigers. De commissie kon echter vaststellen dat, ondanks inspanningen van de opleiding, de studenten niet steeds aanwezig zijn. In veel gevallen worden problemen informeel gesignaleerd en opgelost, waardoor deze formele stap niet steeds nodig is. Daarnaast worden studenten ook betrokken door middel van de diverse bevragingen. De geformuleerde actiepunten worden

steeds aan de studenten meegedeeld. De studentenvertegenwoordigers van de departementale studentenraad vertegenwoordigen ook hun departement in de Hogeschool Gent Studentenraad. Binnen elk departement is bovendien een participatiecommissie aanwezig. Dit is een platform dat de belangen van alle studenten in een departement behartigt. De studentenraad van het KASK garandeert de studenten inspraak in het beleid van het departement. Deze raad bestaat uit acht studenten en formuleert adviezen, organiseert evenementen en biedt ondersteuning voor studenteninitiatieven.

De studenten gaven tijdens hun gesprekken met de commissie aan dat zij gehoord worden door de opleiding en dat er met hun wensen rekening wordt gehouden.

Het werkveld wordt op diverse manieren betrokken bij de opleiding, zowel formeel als informeel. Dit werd tijdens het gesprek met deze groep bevestigd. Vooreerst zijn er de talrijke informele contacten op tentoonstellingen, beurzen en tijdens bedrijfsbezoeken. Daarnaast krijgt de opleiding ook veel feedback van stagementoren, en door het inschakelen van deskundigen en alumni als juryleden bij eindejaarsprojecten en keuzeateliers en als gastsprekers bij lessen of lezingen. Diverse vertegenwoordigers van het sociale, economische en culturele veld participeren binnen de resonantiecommissie van de opleiding en de departementsraad. De opleiding nodigt daarenboven ook afgevaardigden van het werkveld uit om te spreken op de infosessie over afstuderen en beroepsmogelijkheden. Tot slot zijn de meeste lectoren ook professioneel actief als ontwerper, waardoor een directe link tussen de opleiding en het werkveld in de opleiding aanwezig is.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 5.1: Evaluatie resultaten	goed
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	goed
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Onderwerp 6 Resultaten

Facet 6.1 Gerealiseerd niveau

Beoordelingscriterium:

- De gerealiseerde eindkwalificaties zijn in overeenstemming met de nagestreefde competenties qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen.

Oordeel van de visitatiecommissie: voldoende

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

De opleiding volgt het gerealiseerde niveau op door dit continu af te toetsen tijdens contacten met het werkveld, in het bijzonder bij de evaluatie van de stage en de eindwerken van de studenten. In dit kader valt het op dat een aantal toonaangevende namen uit het domein steeds bereid wordt gevonden om deel uit te maken van de jury's.

De commissie kon uit de metingen afleiden dat voor de alumni over wie informatie beschikbaar is, meer dan 70 procent werkt in de sector van interieurvormgeving of aanverwante sectoren. Tien procent studeert verder, 2 procent is werkzoekend en de resterende 18 procent is werkzaam buiten het domein van de opleiding. Van de bevroegde alumni is 55 procent werknemer, 24 procent zelfstandige in hoofdberoep en 8 procent zelfstandige in bijberoep. Twaalf procent studeert nog.

Een meerderheid van de alumni vond werk binnen de drie maanden na hun afstuderen. Slechts 12 procent moest meer dan een jaar naar werk zoeken. 96 procent van de bevroegde studenten geeft aan tevreden te zijn over zijn huidige functie. 69 procent van de alumni is van mening dat de aard en het niveau van hun functie overeenkomen met hun opleiding. Ongeveer evenveel afgestudeerden geven aan dat hun diploma degelijke doorstroommogelijkheden biedt naar een hogere functie. 67 procent van de werkende studenten is tevreden over de opleiding in het licht van zijn tewerkstelling. Bijna 70 procent beoordeelt de opleiding over het algemeen positief. Slechts 7 procent geeft de opleiding een slechte score. De gemiddelde tevredenheidsscore bedraagt 6,74 op 10.

De alumni, zo bleek ook uit de gesprekken, vinden dat de opleiding voldoende kansen biedt om zichzelf als ontwerper te ontplooien. 39 procent vindt dat hij een goede algemene vorming kreeg en breed inzetbaar is op de arbeidsmarkt. 23 procent van de studenten is hier niet mee akkoord. De gemiddelde score van de opleiding op dit vlak bedraagt 6,32 op 10. Slechts een kwart van de studenten is van mening dat alle noodzakelijke competenties aan bod kwamen in de opleiding. De competenties met betrekking tot kostenramingen, communiceren en bouwconstructie worden hierbij het meeste gemist. Als meest positieve punt gaven de studenten tijdens het gesprek het atelierwerk aan. Een minderheid geeft aan dat men een correct beeld kreeg van het werkveld. Uit bevroegingen blijkt dat de voornaamste reden hiervoor – ondanks de inspanningen van de opleiding – een tekort aan realiteitszin is, waardoor het beeld dat de student van het werkveld heeft, onvolledig of niet correct is.

De tevredenheid van het werkveld over de opleiding blijkt uit het terugkerende aanbod van stageplaatsen. De studenten scoren goed op hun positieve attitude, hun sociale en persoonlijke vaardigheden en het feit dat ze hun taken naar behoren vervullen. Als minder positieve punten wordt aangehaald dat studenten te traag werken en te weinig initiatief nemen. Ook hun vakkennis over schetsen, warenkennis, materiaalkennis en technische uitvoering wordt geregeld als onvoldoende beschouwd.

De waardering over de afgestudeerden blijkt verder uit de verslagen van projecten en feedback tijdens jury's. Hieruit blijkt dat de alumni over het algemeen goed scoren op het vlak van algemene en beroepsspecifieke competenties. De commissie kon wel vaststellen dat studenten tijdens hun mondelinge verdediging van hun ontwerp vaak niet overtuigend genoeg overkomen, wat volgens haar een essentiële vaardigheid is in het werkveld.

Globaal kon de commissie vaststellen dat zowel de studenten, de alumni als het werkveld voorstander zijn van een evolutie, weg van de generalistische benadering naar meer specialisatie. Het werkveld is tevreden over het niveau van de afgestudeerden, maar denkt dat dit toch een meerwaarde kan betekenen.

Op het vlak van internationale uitwisselingen heeft de hogeschool 35 bilaterale akkoorden gesloten. De belangrijkste partnerscholen van de opleiding Interieurvormgeving bevinden zich in Engeland, Duitsland, Nederland, Polen en Spanje. De samenwerking met de buitenlandse partners wordt jaarlijks geëvalueerd. De opleiding tracht zo veel mogelijk bestaande samenwerkingsverbanden actief te gebruiken. Naast de Socrates-contracten zijn er ook andere samenwerkingsvormen. Met betrekking tot docentenmobiliteit en curriculumontwikkeling zijn er contacten met onder meer Japan.

De voorbije jaren varieerde het aantal uitgaande studenten van 1 tot 6, met een piek in 2005-2006. Uit bevestigingen bleek dat studenten onvoldoende geïnformeerd werden. De opleiding organiseert momenteel meerdere infosessies en kon in het academiejaar 2009-2010 opnieuw 6 aanvragen optekenen. Het aantal inkomende studenten varieerde de voorbije jaren van 1 tot 4. Jaarlijks vinden er ook inkomende en uitgaande bewegingen plaats binnen het lectorenkorps, zowel qua onderwijs als onderzoek.

De commissie is van mening dat er op het vlak van internationalisering nog verbeteringen mogelijk zijn.

De kwaliteit van de afgestudeerden blijkt ook uit het feit dat zij al diverse prijzen wonnen in belangrijke wedstrijden, waaronder 'Interieur' in Kortrijk, 'Hema', 'Apollo Art Hotel Brugge' en 'City Tape'. Op de website van Optimo werden diverse eindwerken opgenomen in professionele databanken.

Aanbevelingen ter verbetering:

De commissie beveelt de opleiding aan om meer aandacht te besteden aan de communicatieve vaardigheden van de studenten.

De commissie beveelt de opleiding aan om meer inspanningen te leveren met betrekking tot internationalisering.

Facet 6.2 Onderwijsrendement

Beoordelingscriteria:

- Voor het onderwijsrendement zijn streefcijfers geformuleerd in vergelijking met relevante andere opleidingen.
- Het onderwijsrendement voldoet aan deze streefcijfers.

Oordeel van de visitatiecommissie: goed

De commissie is tot haar oordeel gekomen op basis van de volgende vaststellingen en overwegingen:

Vlaanderen heeft geen traditie in het verzamelen van slaagcijfers per studiegebied en/of opleiding over de jaren heen. Uit ervaring blijkt dat de globale slaagcijfers voor generatiestudenten op Vlaams niveau tussen 45 en 50 procent liggen. Noch de evolutie over de jaren heen, noch de situatie per opleiding of studiegebied wordt opgevolgd. Daardoor kan de opleiding geen streefcijfers formuleren in vergelijking met relevante andere opleidingen.

Binnen de opleiding Interieurvormgeving zijn er geen cijfermatige doelstellingen met betrekking tot het studierendement. De opleiding streeft ernaar om zo veel mogelijk studenten het diploma te laten behalen. De opleiding vergelijkt haar slaagcijfers met andere opleidingen binnen de hogeschool. Uit deze vergelijking blijkt dat de slaagcijfers van de eerstejaarsstudenten ongeveer even hoog zijn als het gemiddelde van de hogeschool. In

vergelijking met de andere opleidingen Interieurvormgeving in Vlaanderen ligt het slaagpercentage van de eerstejaarsstudenten 5 procent lager. De commissie is op basis van de gesprekken met de diverse geledingen van mening dat dit slaagcijfer voor verbetering vatbaar is, door het optimaliseren van de communicatie over de opleiding en de begeleidende diensten. Het percentage verworven en gedelibereerde studiepunten ten opzichte van het aantal opgenomen studiepunten bedraagt 65,9 procent.

Voor de opleiding Interieurvormgeving is geen toelatingsproef nodig, zoals bij de andere kunstenopleidingen. Dit heeft gevolgen voor het niveau van de instroom. In het eerste jaar voorziet de opleiding veel begeleiding, waarna de student steeds meer zelfredzaam moet worden. De instroom van studenten is overwegend afkomstig uit het TSO (38,4 procent) en ASO (35,4 procent). Studenten met een KSO- en BSO-vooropleiding vertegenwoordigen respectievelijk 15,1 en 9,7 procent van de studentenpopulatie. Uit de analyse van de slaagcijfers kon de opleiding opmaken dat de slaagkansen van studenten uit het ASO iets hoger liggen dan die van studenten uit het TSO. Het gaat respectievelijk om slaagkansen van 67 en 62 procent. De slaagkansen voor studenten uit het KSO liggen gemiddeld op 56 procent, en die voor studenten uit het BSO op 36 procent.

De commissie kon vaststellen dat in de opleiding Interieurvormgeving slechts 42 procent van de studenten generatiestudent is en dat 58 procent een individueel traject volgt. Uit kwaliteitsmetingen blijkt dat slechts een kwart van de studenten al zijn opgenomen studiepunten behaalt. De opleiding merkt ook dat de slaagkansen stijgen naarmate het aantal verworven credits stijgt. De gemiddelde slaagcijfers voor studenten in het eerste jaar liggen zo aanzienlijk lager dan bij studenten in het derde jaar van het normtraject.

Uit de doorstroomanalyse blijkt dat gemiddeld 81 procent van de studenten het diploma Interieurvormgeving haalt na drie jaar. Zeventien procent van de studenten heeft 4 jaar en 2 procent meer dan 4 jaar nodig om af te studeren. De gemiddelde duur van de opleiding bedraagt 3,2 jaar.

De commissie kon tijdens het gesprek met de diensten voor studiebegeleiding vaststellen dat studenten die zich in de loop van het academiejaar uitschrijven, verplicht zijn om een heroriënteringgesprek te voeren met een medewerker van het departement. Tijdens dit gesprek wordt aan de hand van een standaarddocument gepeild naar de redenen van uitval. In 2007-2008 schreven 32 studenten in het eerste bachelorjaar, of 14 procent, zich uit. In het tweede en derde bachelorjaar waren dit respectievelijk 4 en 2 studenten. Uit de analyse blijkt dat studenten met een BSO-vooropleiding zich het meeste uitschrijven, gevolgd door studenten uit het ASO en TSO. De voornaamste reden tot uitschrijven blijkt de hoge werkdruk te zijn. Studenten die in het tweede of derde jaar uitvallen, geven aan dat ze een job zoeken. In deze categorie zijn opleidingsgebonden redenen niet de voornaamste oorzaak van uitval.

Aanbevelingen ter verbetering:

/

Oordeel over Onderwerp 6: Resultaten: voldoende

Op basis van de oordelen over:

Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	voldoende
Facet 6.2: Onderwijsrendement	goed

is de visitatiecommissie van mening dat er in de opleiding voor dit onderwerp voldoende generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn.

Globaal oordeel

De visitatiecommissie baseerde haar oordeel en motivering op de volgende bronnen:

het zelfevaluatie-rapport van de opleiding en de bijhorende bijlagen,
de gevoerde gesprekken met de betrokkenen,
de documenten ter inzage tijdens het bezoek,
de opgevraagde documenten,
de reactie van de opleiding op het opleidingsrapport.

Op basis van de oordelen over:

Onderwerp 1: Niveau en oriëntatie	voldoende
Onderwerp 2: Programma	voldoende
Onderwerp 3: Personeel	voldoende
Onderwerp 4: Voorzieningen	voldoende
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg	voldoende
Onderwerp 6: Resultaten	voldoende

is de commissie van mening dat er voldoende generieke kwaliteitswaarborgen in de opleiding aanwezig zijn.

Overzichtstabel van de oordelen

	score facet	score onderwerp
Onderwerp 1: Doelstellingen van de opleiding		voldoende
Facet 1.1: Niveau en oriëntatie	goed	
Facet 1.2: Domeinspecifieke eisen	goed	
Onderwerp 2: Programma		voldoende
Facet 2.1: Relatie doelstelling en inhoud	goed	
Facet 2.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 2.3: Samenhang	goed	
Facet 2.4: Studieomvang	OK	
Facet 2.5: Studietijd	goed	
Facet 2.6: Afstemming vormgeving en inhoud	voldoende	
Facet 2.7: Beoordeling en toetsing	voldoende	
Facet 2.8: Masterproef	nvt	
Facet 2.9: Toelatingsvoorwaarden	goed	
Onderwerp 3: Inzet van personeel		voldoende
Facet 3.1: Kwaliteit personeel	goed	
Facet 3.2: Eisen professionele gerichtheid	goed	
Facet 3.3: Kwantiteit personeel	goed	
Onderwerp 4: Voorzieningen		voldoende
Facet 4.1: Materiële voorzieningen	goed	
Facet 4.2: Studiebegeleiding	goed	
Onderwerp 5: Interne kwaliteitszorg		voldoende
Facet 5.1: Evaluatie resultaten	goed	
Facet 5.2: Maatregelen tot verbetering	goed	
Facet 5.3: Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	goed	
Onderwerp 6: Resultaten		voldoende
Facet 6.1: Gerealiseerd niveau	voldoende	
Facet 6.2: Onderwijsrendement	goed	

De oordelen zijn van toepassing voor:

- HoGent Hogeschool Gent
 - professioneel gerichte bacheloropleiding Interieurvormgeving